

DOMOVINA

Upravišтво „Domovine“ v Ljubljani, Knafljeva ulica 5

Uredništvo „Domovine“, Knafljeva ulica 5/II., telefon 3122 do 3126

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrtletno 9 Din., polletno 18 Din., celoletno 36 Din.; za tuzemstvo razen Amerike: četrtletno 13 Din., polletno 24 Din., celoletno 48 Din.; Amerika letno 1 dolar. — Rečen polna transilivica, podružnice v Ljubljani, št. 10.310.

Okoliši letovišč bi si lahko povečali dohodke

Ce pogledamo letovišča po svetu, vidimo, da tam ne zaslužita samo hotelir in trgovec, temveč tudi okoličan. To bi sicer za naša letovišča tudi veljalo, a žal naš okoličan nima dovolj takih pridelkov, ki jih letoviščarji kupujejo.

Že nekajkrat smo pisali, da se v okoliših naših letovišč premalo gojijo zgodnja zelenjava in zgodne vrste jabolk, hrušk, breskev in grozdja. Res so breskve gospodične in jih je treba skrbno negovati, toda prodajajo se dobro. Prav isto velja za grozdje. Okusna namizna vrsta biser iz Čabe dozori že v začetku avgusta in v pravih legah morda še prej. Vse to bi morali uvaževati naši kmetijski strokovnjaki in delati po nekem načrtu. Slovenija je siromašna dežela in še siromašnejša bo, če si ne bomo znali pomagati. Vsak stotak, ki ga dobiš za tak pridelek doma, ti prinese kamen k tvoji gospodarski moči, na drugi strani pa je treba toliko manj teh reči uvažati.

Zalostno je, da v okoliših letovišč primanjkuje celo mlekarških izdelkov. Za primer naj navedemo radovljjski srez, kjer se tujski promet lepo razvija. V tem srezu, kjer naj bi bila živinoreja ena izmed glavnih gospodarskih panog, hodijo okoličani kupovat sirovo maslo v mesto, v Radovljico, kjer so prav za prav nastanjeni le trgovci in obrtniki in je le v okolici nekaj kmetov. Pridelki teh pa poleti niti ne zadostujejo za Radovljico samo. V Radovljico prihaja maslo celo s Štajerskega. Kljub temu se dogodi, da v Radovljici niti za

drag denar ne dobiš masla. Navadna cena maslu in sladki smetani za kilogram je 32 dinarjev. Plačevali pa so ju že tudi po 34 dinarjev. V Kranju pa v mlekarini prodajajo tako imenovano fino čajno maslo celo po 38 dinarjev za kilogram. To kaže, da mlekarstvo v radovljjskem srezu ni v skladu z razvijajočim se tujskim prometom. Tega ne morejo urediti kmetje sami. Treba je, da se za to reč zavzamejo državni gospodarski činitelji. Vzrok našega splošnega kmečkega gospodarskega nazadovanja namesto napredovanja je pomanjkanje splošnega državnega gospodarskega načrta, o čemer smo že ponovno pisali. Posamezne pokrajine se morajo izpopolniti v pridobivanju dobrih proizvodov, za katere pa je tudi treba najti trg posebno takrat, ko doma preostajajo. Zelo krepak primer naše nerodnosti imamo prav pri pomanjkanju mlečnih izdelkov v radovljjskem srezu v poletnih mesecih.

Sirarstvo in mlekarstvo se v radovljjskem srezu nista tako razvila, kakor se je pričakovalo, in to kljub dobri volji mnogih naših živinorejcev. Važen vzrok, da se kmetje bolj ne posvetijo živinoreji, je tudi v tem, da v vseh ostalih mesecih in letu ni odjemalcev za mlekarške izdelke.

To bi bilo treba urediti. Za zgodno sadje in zgodno zelenjavo morda tega vprašanja ni. Naj na koncu še ponovimo: Treba je napraviti načrt, kako naj se v okoliših letovišč dvigne kmetijsko gospodarstvo do večje domnosti.

Zavarovanje za onemoglost, starost in smrt je uveljavljeno

Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani nam je poslal:

Vse delodajalce in delavce obveščamo, da se začne 1. septembra izvajanje zavarovanja za onemoglost, starost in smrt.

Delodajalce pozivamo, da vse zaposljeno delavstvo prijavljajo pravočasno in s pravnim zaslužkom. Kdor zaposluje po členu 3. zakona o zavarovanju delavcev zavarovanju podvržene osebe in te do danes niso prijavljene, mora prijavo izvršiti takoj, najkasneje pa v roku osmih dni od dneva vstopa v delo. Če delavec ne bo prijavljen ali ne bo prijavljen s pravnim zaslužkom, bo na stare dni ali pa v onemoglosti znatno prikrajšan pri pokojnini. Zaradi nekaj na ta način prihranjenih dinarjev pa ne smemo delavcem zniževati že tako skromnih starostnih in onemoglostnih rent.

Dalje pozivamo vse delodajalce, da naj natančno in zanesljivo izpolnjujejo prijavnice za člane. Natančni podatki bodo za novo zavarovanje izredno važni, kajti samo po teh podatkih se bo ugotavljala in priznavala pravica do rent in podpor zavarovancem, odnosno svojcem. In ker se bodo priznavale take rente in podpore šele čez pet, deset ali še več let, bodo delavci zaradi natančnih in nepravilnih prijav in podatkov kasneje imeli nepopravljivo škodo. Delavci

sami naj se zanimajo, ali in kako so prijavljeni v zavarovanje.

Delodajalce in delavce prosimo, da se v lastnem interesu zanimajo za novo zavarovanje, da čitajo članke o tem zavarovanju, ki jih objavlja okrožni urad v svojem glasilu (»Delavsko zavarovanje«) in v ostalih časopisih in da si zlasti vsakdo nabavi knjižico z naslovom »Zavarovanje za onemoglost, starost in smrt«, ki jo je izdal okrožni urad in stane dva dinarja.

Na zavarovanju za onemoglost, starost in smrt morajo imeti prav poseben interes občine, podeželske in mestne, ker bo nosilec zavarovanja v bodoče nosil bremena starostne preskrbe delavcev. Dolžnost občin je, da s svojim vplivom in v svojem območju podpirajo okrožni urad pri praktičnem izvajanju zavarovanja.

Urad opozarja delodajalce, da bo od 1. septembra dalje vsako opustitev prijave v zavarovanje ali vsako nepravilno prijavo (nepravilen zaslužek, napačen dan nastopa dela in podobno, prijavil političnemu oblastvu v kaznovanje, česar doslej ni prakticiral.

Dolžnost kulturne Slovenije je, da vse stori, da niti en delavec na svojih plačah iz naslova zavarovanja za onemoglost, starost in smrt ne bo niti malo prikrajšan.

Razstava sadja in sadjarski shod v Mariboru

Sadjarsko in vrtnarsko društvo priredi od 24. oktobra do 1. novembra v Mariboru, središču našega sadjarstva in sadnega izvoza, prvo banovinsko razstavo sadja in sadni sejem. Priprave, ki so v polnem teku, vodi posebni pripravljalni odbor. Sodelovanje je doslej prijavilo že nad 50 podružnic in mnogo posameznih sadjarjev. Za razstavo se pripravljajo tudi druge banovine, ki žele pokazati svoje sadje, kar bo za naše sadjarje zelo zanimivo in poučno.

Velika razstava sadja bo nazorno pokazala napredek našega sadjarstva po vojni, posebno v zadnjih 15 letih. Vsa prireditve, ki bo največja izmed vseh v zadnjih letih prirejenih podobnih razstav, bo izvršena po določenem načrtu, pri katerega izvršitvi bo sodelovala tudi banovina po svojih zavodih in ustanovah. Razstavile bodo razne domače in tuje trdnice razno orodje, stroje, sredstva za zatiranje sadnih škodljivcev.

Na sadnem sejmu bodo vložene vagonске množine namiznega sadja v predpisanih zabojih. Zunanji trg se že zdaj zanima za ta sejem in prihajajo že prijave sadnih trgovcev iz tujine.

V dneh razstave sadja in sadnega sejma bo v Mariboru tudi sadjarski kongres, katerega se bodo udeležili strokovnjaki iz vse države. Kongres bo odprt 24. oktobra. Dne 25. oktobra bodo poročila strokovnjakov o važnih vprašanjih našega sadjarstva.

Izmed naših strokovnjakov bo predaval ravnatelj vinarske in sadjarske šole v Mariboru g. Priol Josip o smotrih in nalogah načrtnega sadjarstva, profesor Franc Vardjan iz St. Jurija ob južni železnici pa bo podal zgodovinski opis slovenskega sadjarstva. O drevesnicah v Sloveniji bo poročal g. Ivan Dolinšek, predsednik drevesničarskega odseka Sadjarskega in vrtnarskega društva.

Velikopotezne prireditve bodo brez dvoma povzdignile zanimanje za naše sadjarstvo in odprlo našemu sadju pota na svetovna tržišča. Dosedanje prijave kažejo, da bo to prvovrstna in največja sadjarska prireditve, ki bo dostojno predstavljala našo sadjarstvo domačim in tujim zanimancem.

Resnica je božja hčerka...

Več kakor teden dni po lepo uspeli sokolski prireditvi na Dobovi pri Brežicah je »Slovenec« objavil poročilo, iz katerega dobijo njegovi bralci vtisk, da se je na sokolski prireditvi vršilo krvavo klanje in da so odvažali ranjence v avtomobilih v bolnišnico kakor iz kake bitke. Sokoli so po tem poročilu bili oboroženi z revolverji in noži in so napadli nasprotnike.

Ljudje, ki so bili na prireditvi, debelo gledajo to poročilo, ki hudobno potvarja resnico. Kaj se je na Dobovi zgodilo? Ob požrtvovalni udeležbi bratskih društev iz Zagreba in Brežic je bila 15. avgusta dobovska sokolska slavnost. Sokolski spreved je bil veličasten in Dobova je odmevala od vzklikov kralju, Jugoslaviji in Sokolstvu. Ko je po končanem sprevedu starosta pozdravil sokolske goste in zaključil svoj govor s trikratnim »Zdravo« našemu kraljevskemu Sokolu, so se s

gruče »fantov«, kakršne poznamo že iz Ljubljane, Semiča, Sv. Marka pri Ptuj, zaslišali vzkliki, ki so morali vsakega rodoljuba ogorčiti. Neki rodoljubni Zagrebčan se ni mogel premagati. Skočil je k najbližjemu izizvalcu mu prisolil krepko zaušnico v veliko zadoščenje branega narodnega občinstva. Toda protinarodna demonstracija je bila dobro pripravljena. Ko je nastopil svečani trenutek, da se zaigra in zapoje državna himna, se je iz bližnje gostilne začulo divje vpitje, pomešano s hreščečimi glasovi harmonike, na katero so začeli igrati dunajski valček. Treznosti sokolstva se je zahvaliti, da to sramotenje ni povzročilo kaj hujšega. Izzivanja so se nadaljevala po sokolskem nastopu na veseličnem prostoru, in tako je prišlo do izgrede, ki jih sokolstvo ni zakrivilo, kar je treba odločno pribiti. Pri spopadu s pretepači je bil en zagrebški Sokol ranjen s kamnom na glavi, drugi je dobil vboj v vilami v hrbet, tretji ranjenec je pa »fant« Fran Zorko, ki ima namoljeno kost na levici. To so vse »krvave žrtve«. Avto za bolnišnico pa čaka še »Slovenčevega« dopisnika, da ga odvede na opazovalnico zaradi prebuje domišljije. Avto, ki so ga rabili tedaj na Dobovi, je vozil le zdravnico, ki je obvezala zagrebškega Sokola in Zorka.

Kako je prišlo do spopada in kaj se je v Dobovi godilo, bo natančno ugotovila sodna preiskava in upamo, da bo »Slovenec« o izidu preiskave poročal, in sicer natančno poročal, ako mu je na tem, da popravi krivico.

Politični pregled

Svet Male antante se je sestal v začetku tedna v Sinaji na Rumunskem. Poročilo, ki je izšlo po konferenci,

ugotavlja istovetnost stališč vseh treh držav Male antante.

Med drugim naglašala miroljubnost, sodelovanje z Društvom narodov, strogo stališče nemyesavanja, ki so ga vse tri zavezniške države zavzele že prvi trenutek nasproti dogodkom v Španiji in čim večje gospodarsko sodelovanje. Prihodni sestanek sveta Male antante bo meseca septembra v Ženevi ob priliki zasedanja Društva narodov.

Na Kitajskem so se ves teden vršili krvavi boji, ki so kazali tehnično nadmoč Japoncev,

vendar pa so se Kitajci hrabro branili, tako da Japonci sprva niso bili deležni znatnejših uspehov, a v začetku tega tedna so

Japonci zavzeli del Sanghaja in zasedli Vusung.

Vsa železniška proga Peking—Kalgan je v japonskih rokah, le pri nankovskem prehodu se Kitajci hrabro drže. Zaradi japonskih letalskih napadov na Nanking se je začelo pospešeno odseljevanje prebivalstva. Omeniti je še, da je bil za vrhovnega poveljnika vseh kitajskih vojaških sil imenovan general Pajčungsi, ki je veljal doslej za Čangkajškovega nasprotnika, zdaj pa se je z njim pobotal. Za poveljnika kitajske vojske pri Sanghaju je imenovan general Čangčeung, za poveljnika kitajske vojske v pokrajinah severozapadno in južno od Sanghaja pa general Čangpahuej. Dokaz, da je Kitajska odločena do konca vzdržati v borbi proti Japonci, je

razglas nankinske vlade o mobilizaciji vseh moških od 18. do 45. leta,

ki so zmožni va vojaško službo. Tudi preskrba z orožjem in municijo se vrši pospešeno. Lahkega položaja torej Japonci kljub večji vojaški izurjenosti in tehnični premoči ne bodo imeli.

Zadnje dni je sklenila

Rusija pogodbo o nenapadanju s Kitajsko.

Pogodba je sklenjena za pet let in je zbudila na Japonskem veliko vznemirjenje. Japonci jo seveda tolmačijo po svoje, češ da sta se obe državi zvezali zaradi komunizma Japonci, ki bi radi ugrabili čim več kitajskega ozemlja, čedalje bolj dopovedujejo svetu, da se bore proti komunizmu. Kakor kaže, bi radi za ta grm skrili svojo lakoto po tuji zemlji. To pa bo bolj težavno, ker se tudi Anglija in Francija zaradi svojih kolonij bojita japonske bojevitosti. Nedvomno je, da bi Japonci, čim bi zmagali na Kitajskem, postali najprej nevarni Rusiji, potem pa drugim državam, ki imajo na Daljnem vzhodu svoje kolonije. Po vestih raznih listov

Rusija z vso naglico pošilja čete in municijo na Daljni vzhod.

hkrati pa dobavlja Kitajski orožje in municijo v ogromnih količinah. Po vesti berlinskih listov prevladuje v ruskih vodilnih vojaških vrstah mnenje, da bodo Zunanja Mongolija in obmejne pokrajine glavno ozemlje bodoče rusko-japonske vojne.

Iz Rima poročajo,

da bo v kratkem obiskal Mussolini Berlin.

Bo to prvi Mussolinijev obisk v tujini. V Berlinu so že končane priprave za obisk italijanskega ministrskega predsednika Mussolinija, ki ga bodo najbrž spremljali zunanji minister grof Ciano in razni generali.

Na španski severni fronti

frankovci brez bojev prodirajo proti pristanišču Gijonu.

Kakor zatrjujejo frankovci, so v Gijonu nastali spričo bližajočih se Francovih čet neredi, in je prišlo do več spopadov med političnimi nasprotniki, slično kakor v Santandru, preden so ga frankovci zavzeli. Na aragonski fronti so bili zadnje dni srditi boji. Republiškanske čete so začele veliko ofenzivo in so potisnile frankovce nazaj, a so, kakor sami javljajo, frankovci zdaj ofenzivo ustavili. Med Saragoso in Huesco so frankovci izvršili celo že več protinapadov. Nedavno noč so frankovci izvršili letalski napad na Valencijo, a so bili pravočasno odbiti.

Gospodarstvo

Sejmi

6. septembra: Sv. Pavel pri Preboldu (za živino), Mozirje, Zreče, Kranj (kramarski in živinski), Ormož (za živino);
7. septembra: Vojnik, Topolovec (za govedo), Šmarjeta pri Laškem, Čven, Zerovnica, Zagradec, Sv. Peter pod Sv. gorami;
8. septembra: Negova (samo za blago), Slivnica pri Mariboru (kramarski), Ptujška gora;
9. septembra: Gradec pri Črnomlju, Turnišče, Lukovica pri Kamniku, Velike Lašče, Bušča vas, Brezovo pri Litiji;
10. septembra: Puconci (za goved in kramarski)

Vrednost denarja

Na naših borzah smo dobili 31. avgusta v devizah (s prišteto premijo):
1 nizozemski goldinar za 23.95 do 24.09 Din;
1 nemško marko za 17.44 do 17.58 Din;
1 angleški funt za 215.55 do 217.61 Din;
1 ameriški dolar za 43.09 do 43.46 Din;
100 francoskih frankov za 162.29 do 163.73 Din;

19 MIRKO BRODNIK: LJUBEZEN NE UMRE

Z negotovimi koraki je stopil v Kačarjevo hišo. Toliko, da se ni opotekel čez prag.

»Hej, Kačarica,« je rekel, ko je zagledal v kuhinji gospodarico, »zadnjič si prišla ti k meni, danes pa prihajam jaz. Kako pa je z Marijo? Ali so jo res dobili?«

»Da, če hočeš že vedeti,« je odvrnila Kačarica.

»Seveda hočem vedeti,« je uporno dejal Podbregar. »Zaradi tistega, kar ljudje govorijo, zaradi tistega...«

»Naj govore, kar hočejo,« se je izvijala Kačarica, ki je slutila, kaj je prišlo Podbregarju na ušesa.

»Pa ni res,« se je ujezil Podbregar. »Mojo hišo opravljajo in vedeti hočem, ali jo opravljajo po pravici ali ne. Vsem bom zav... zike.«

Toliko, da mu Kačarica ni rekla: »Sebi bi ga moral najprej!« Pa se je premagala in mirno dejala:

»Ali je res Marija v drugem stanu? In...«

Kačar si ni dal tega vprašanja dvakrat zastaviti. Takoj je prišel z besedo na dan: »Ali je res, da je naš Andrej?«

»Tisto, da je v drugem stanu, je res,« je mirno odvrnila Kačarica.

»In z Andrejem?« je uporno vprašal Podbregar.

»To pa njega samega vprašaj,« je rekla Kačarica. »Jaz bom za svojega otroka že poskrbela, ti pa daj za svojega.«

»Tak nočeš... voriti?«

»Saj sem ti rekla, da se sam pomeni z njim! Piši mu!«

Podbregar se je ujezil in začel kričati:

»O, saj vem, kako je bilo. K sebi ste ga vabili in mu dekile nastavljali, da ste ga nazadnje vjeli. Saj vem, kako je bilo!«

»Podbregar, ne pozabi, da si v moji hiši. Pri sebi doma vpij, kolikor ti je drago, če te ni sram, da se dereš, tu pa govori, kakor se spodobi v tuji hiši.«

»Tako! Zdaj pa še užaljenost. Prej bi bili, ne zdaj! Seveda, Podbregarjev dom vam je vsem dišal. Pa ne bo iz tega nič!« je v onemogli jezi kričal Podbregar.

»Ne pozabi prave mere,« ga je še enkrat opozorila Kačarica. »Za tvojim posestvom nihče ne gleda, saj ga niti toliko ni, da bi bilo vredno. Če bi šlo za denar, bi se ga že še kje več dobilo kakor pri tebi.«

»Aha, zdaj pa še tako govoriš. Da te je sram ni. O, pa me ti in tvoja hči ne bosta. Seveda, Marija je že vedela, zakaj se je vlačila z njim, da je...«

Dalje pa Podbregar ni prišel.

Iz izbe je stopil hlapec Miha, ki je vse slišal.

»Zdaj je pa dovolj, Podbregar,« je rekel.

»Kaj še hlapec se bo spravil name?« je zakričal Podbregar. »Reva beraška! Kaj pa hočeš?«

Miha pa ni nič povedal, kaj hoče. Prijel je

Podbregarja in ga začel odrivati proti vratom.

»Kaj, ti se upaš...« je kričal Podbregar.

»Da, upam se,« je hladno odvrnil Miha in sunil Podbregarja čez prag.

Andrejev oče se je opotekel, toda bil je preveč pijan, da bi se bil mogel obdržati na nogah. Zaneslo ga je čez stopnico in zvalil se je po tleh. Tam je obležal.

Miha je obstal. Kačarica je stopila k njemu in mu preplašeno rekla:

»Tega pa ne bi bil smel storiti, Miha. Kaj bo zdaj iz tega. Trpeli bomo mi, ne on. Čeprav je on prišel izživat.«

»Nič se ne bojte,« je odvrnil Miha. »Jaz sem to storil in jaz bom odgovarjal. Dobil je samo to, kar je zaslužil. Noben pošter Slovek ne bi drugače ravnal z njim.«

Kačarica je molčala. Vendar pa se je balda, da ne bi zaradi tega nastala še kakšna zdražba.

Toda nekaj dni je poteklo in ničesar ni bilo. Ko se je Podbregar streznil ga je bilo samega sram, da se je tako vedel. Poslej je imela Kačarica mir pred njim.

Nekaj pa je Podbregar le storil. Andreju je pisal dolgo pismo, v katerem je terjaj od njega odgovor za njegovo ravnanje. V njem mu je tudi sporočil, kakšen sprejem je doživel pri Kačarjevih. Seveda pa je zamolčal, da je bil takrat pijan in da so imeli Kačarjevi dovolj vzroka, da so ga postavili pred vrata.

Andrej na to pismo sploh ni odgovoril. Odločil se je, da bo z domom pretrgal vse zveze. Kaj ga je še vezalo nanj? Kaj sta mu pomenila oče in mati, saj mu je bil

100 češkoslovaških kron za 151.43 do 152.54 Din;

100 italijanskih lir za 227.94 do 231.03 Din.

Vojna škoda se je trgovala v Zagrebu po 408 Din. Avstrijski šilingi so bili v ljubljanskem zasebnem kliringu po 8.43 Din, a nemški klirinški čeki po 12.97 Din.

Drobne vesti

— Banovinska poizkusna hmeljska postaja se obeta. Na otvoritvi vzorčnega hmeljskega sejma v Zalcu preteklo nedeljo je izjavil ban dr. Natlačen, da bo treba v Savinjski dolini v najkrajšem času ustanoviti banovinsko hmeljsko poizkusno postajo, kjer bodo preizkušali razne načine obdelovanja in oskrbovanja gnojenja hmeljskih nasadov. Tam se bodo preizkušala razna sredstva za zatiranje bolezni in škodljivcev ter se vršila smotrna selekcija hmeljske rastline. Vse priprave za to selekcijsko postajo so v te-

— Priprave za prvo državno razstavo konj, ki bo 12. in 13. septembra v Beogradu, se končujejo. Zanimanje konjerejcev za to razstavo je precejšnje. Strokovnjaki bodo vse razstavljene živali pregledali in ocenili. Na podlagi teh ocen se bodo podelile tudi denarne nagrade. Razstave se bodo udeležili konjereji iz vse Jugoslavije in bo vsak razstavljalec prišel v narodni noši, tako da bo razstava dobila vsenaroden značaj. Sodelovale bodo tudi zasebne žrebčarne.

— Tiskanje obveznic za likvidacijo kmečkih dolgov. Finančni minister je izdal pravilnik o triodstotnih obveznicah za likvidacijo kmečkih dolgov in je hkratu izdal državni tiskarni znak naročilo za tisk 700.000 teh obveznic. Kakor je znano, dobe denarni zavodi za 25 odstotkov terjatev, izročenih Privilegirani agrarni banki, od države triodstotne obveznice. Enake obveznice dobe tudi za kritje onega zneska, ki ostane nepokrit, potem ko je denarni zavod za kritje 25 odstotnega odpisa, ki ga mora nositi sam, porabil polovico glavnice in vse rezerve. Trenotno še ni znano, kako velik je znesek, ki ga bo morala na ta način kriti država. Verjetno pa je, da vsota ne bo presegala 900 milijonov dinarjev. Finančno ministrstvo pa je zaenkrat dalo tiskati 700.000 obveznic v nominalni vrednosti 500 milijonov dinarjev.

Po Sloveniji gre glas: »Domovina« je za nas

vsak trenutek, ki ga je preživel doma, muka?

Zato pa je toliko več pisal Mariji. Tudi Kačarice ni pozabil.

Marija je mirno pričakovala svojega dne. Tudi ona je zvedela, da je v domači vasi že znano, kje se nahaja. Toda k sreči iz Zabukovja ni imel nihče toliko poguma, da bi jo prišel obiskat. Podbregar je sicer prvi dan nameraval to storiti, toda potem se je premislil, in je pustil, naj gre vse svojo pot.

Tako je bilo Mariji prihranjeno novo trpljenje. V botri je našla dovolj opore, kadar pa je bila sila največja, jo je potolažilo Andrejevo pismo.

Tudi v Zabukovju so počasi nehali govoriti o Mariji. Vse je prišlo v pozabo in Marije skoraj nihče ni več omenil.

Kačarica je hodila vsak teden obiskovat svojo hčer. Vedela je, da dekletu potrebuje nekoga, ki ji bo stal ob strani. Nekega dne je tudi Mariji povedala, kako je sprejela Andrejevega očeta in kako se je obisk končal. Marija je to sporočila Andreju, da je še on na takšen način izvedel resnico. Ko je Marijino pismo prebral, je dejal sam pri sebi:

»Prav se mu je zgodilo. Kaj se pa meša v reči, ki ga prav nič ne brigajo.«

In s tem je bila zadeva zanj opravljena.

XVIII.

Najtežja ura

Mariji so tekli dnevi. Preden se je dobro zavedala, je prišel dan, ki ga je pričakovala s takšnim strahom.

Nekega popoldneva, ko je sedela pred hišo, jo je prišlo. Komaj je še prilezla v ku-

DOPISI

HRASTJE PRI SLATINI RADENCIH.

(Smrtna kosa.) Nedavno je umrl Viktor Bratkovič, mlinarski pomočnik, za vnetjem ledvic. Bil je zelo priljubljen fant, zato ga je na zadnji poti spremljala velika množica ljudi. Z njim je Bratkovičeva družina izgubila že četrtega sina. Bog jim daj večni mir. Hvala vsem, ki so ga spremljali na pogrebu in pokrili njegov prerani grob s šopki prekrasnega cvetja in z venci. Pokojniku, ki je bil zvest bralec »Domovine«, bodi ohranjen lep spomin, žalujočim naše sožalje!

LJUTOMER. Na naši glasbeni šoli bo vpisovanje v soboto 4. septembra od 8. do 12. in od 13. do 16. v glasbeni sobi. Učni predmeti bodo: goslanje, klavir, kromatična harmonika, čelo, teorija, mladinsko in solistično petje. Vpisnina 5 Din. Podrobnosti na deski.

SEMIČ. Predzadnjo nedeljo je bila v Semiču lepa svečanost. Ves trg je bil v zastavi na čast gostom, ki so prihiteli, da prisostvujejo slavnostni otvoritvi novega gasilskega doma. Slavnost se je začela že v soboto, ko je župnik blagoslovil dom. V nedeljo je bila maša za pokojne člane in ustanovitelje, nato pa svečan obed pri tovarišu Sepaherju. Popoldne je skozi trg krenil lep sprevod k otvoritvi novega doma. Kumovala sta g. Julij Mazele iz Gradca in g. Režka Sušteršičeva iz Semiča. V lepem govoru je g. Mazele podal kratek pregled zgodovine semiškega društva, naglasil zasluge raznih sodelavcev, nato pa je izročil načelniku g. Ivanu Kočvarju ključ novega doma. Zbrane gasilce je zatem pozdravil župni načelnik g. Lojze Setina iz Črnomlja. Proslave so se udeležile gasilske čete iz Stranske vasi, Štrekljevca, Kota, Rečice in Gradca.

SREDIŠČE. V začetku avgusta je slavila središka kmečka mladina svoj praznik. Vsak prijatelj mladih zdravih kmečkih ljudi je moral biti iskreno vesel, ko so v pestrem sprevodu z godbo na čelu krenili na travnik tovariša Lepšina, kjer se je vršila tekma koscev. Zastave jugoslovansko, slovensko in kmečko zeleno, so nosili na čelu sprevoda. Za njimi se je pomikala vrsta voz. Sledili so konjeniki, kolesarji, kosci, grabljice in drugi. Pesem in vriskanje sta dajala sprevodu kmečko lice. Na travniku tovariša Lepšina je pozdravil kmečko vojsko in nje-

hinjo, kjer je našla botro pri delu. Omahnila je za mizo in ji tiho rekla:

»Botra, zdi se mi, da je prišla moja ura.«

Botra se je prestrašila.

»Kaj, že zdaj?«

Marija je prikimala. Potem je dejala:

»V posteljo me spravite, potem pa pojdite po babico. Upam, da še ne bo prepozno. Oh, tako trpim...«

Njen glas je bil tako boleč, da je botra vzdrla. Hitro ji je pomagala, da je legla, potem pa se je oblekla.

In kakor naročena, je prav tedaj stopila Kačarica v hišo.

Botra ji je pomignila, naj stopi k njej, češ da ji mora nekaj povedati, česar Marija ne sme slišati. Kačarica se je prestrašila.

»Morda bo že danes«, je rekla botra. »Pazite nanjo. Jaz pojdem zdajle po babico. In, veste, Marija se ne zaveda, da porod ni igračka. Tolažite jo, poguma ji dajte, da ji ne bo prehudo. Saj sami veste, kako je človek v takšnem trenutku potreben moči...«

»Brez skrbi bodite«, je šepnila Kačarica in odšla k svoji hčeri. Trenutek nato je bila botra že na poti v vas.

Marijo so zvižali krči. Njen obraz je bil blede, skoraj čisto tuj. Ko je zagledala mater, se ji je mrtvo nasmehnila in prestrašena stisnila njeno roko.

»Mati, tako se bojim. Če bi se kaj zgodilo...«

»Ne boj se Marija«, je dejala Kačarica.

»Nič hudega ne bo. Tudi jaz sem morala to pretrpeti, pa me vendar vidiš še tu. Vsako ženo čaka to. In potem, ko boš imela otroka...«

Navadi
svojega otroka
pravočasno na
pravilno nego zob!

SARGOV

KALODONT

PROTI ZOBNEMU KAMNU

ne prijatelje predsednik društva kmečkih fantov in deklet tovarš Mirko Plepelec in dal besedo odposlancu zveze tovarišu Dragu Košmrlju. Toplo in iskreno so zvenele njegove besede, ko je pozival kmečko mladino na delo in ji zagotavljal zmago, če bo vztrajno šla za svojo zastavo. Sledila je tekma koscev, članov domačega društva. Nagrade so bile razdeljene med tri najboljše kosce, Jožka Rakuša, Huberta Žerjava in Karla Veselka. Nato je bila polževa dirka, kjer so bili tudi doseženi lepi uspehi. Prvo nagrado je dobil Slavko Horvat. Po kočanem programu se je vršila prijetna zabava v prostorih gostilne tovariša Lepšina. Delo pa spet delo je geslo, ki vodi k zmagi.

STRIGOVA. Še je čas, da si naročite Vodnikove knjige v trgovini g. Senčarja v Strigovi. Za 20 dinarjev boste dobili štiri lepe knjige. Poročali smo že, da je Sokol kupil dom, ki ga bo pozneje uredil. Dne 8. septembra pa priredi Sokol veliko sokolsko tombolo z mnogimi lepimi dobitki. Po tomboli bo velika ljudska veselica s plesom.

»Samo to me tolaži, mati«, je šepnila Marija, ki še zmerom ni izpustila materine roke. »Samo to... O, tako hrepenim po otroku... pa vendar — tako se bojim bolečin.«

»Vse mine, Marija«, je šepnila mati. »Na Andreja misli, in mnogo laže ti bo...«

»Na Andreja, da«, je bolno odvrnila Marija. »Prav danes mi je pisal. Rotil me je, naj mu odgovorim, kdaj pričakujem. Pa mu ne smete pisati, dokler ne bo vsega konec. Nočem, da bi ga skrbelo še to, saj ima dovolj drugih skrbi in težav. Ali mu boste pisali?« je vprašala Marija kakor v vročici.

»Ne, Marija«, je rekla Kačarica. »In potrpi zdaj malo, pa v skrbih ne boji. Preden bo četrte ure, se bo botra vrnila z babico. Potem boš vsaj v rokah, ki bodo znale prav ravnati s teboj. In jaz bom ostala pri tebi, dokler ne bo vsega konec.«

»Ali res, mati? Dosti laže mi bo potem...« Marija je morala res hudo trpeti. Casih se ji je spačil obraz in bolestno je trznila z ustnicami. Potem ji je za trenutek odleglo. Toda res samo za trenutek. In napadi so postajali čedalje hujši!

»Oh, moj bog, da bi babica le kmalu prišla«, je sama pri sebi jadikovala Kačarica.

Tako so počasi tekale minute. Ura na steni je kar stala, tako se je zdelo Kačarici, in nihalo se je komaj vsako večnost premaknilo. Kazalci se niso marali ganiti.

»Mati, mati...« je stokala Marija vsa obupana.

Njena roka se je krčevito oprijemala bele rjuhe. Kačarica tega ni mogla gledati. Tako rada bi ji bila pomagala, pa ji ni mogla. In nazadnje, ko že ni mogla več strpeti, je kar pobegnila iz Marijine kamre.

VELIKA NEDELJA. Nedavno je imel občinski odbor pod predsedstvom g. Irgoliča Frica tajno sejo za nastavev novega tajnika. Izmed več proslavcev, od katerih so bili trije domačini, je odbor nastavev absolutno srednje tehnične šole g. Hinka Fiderška iz Vičanc. Prošnjo posestnika g. Kumra Alojza pa je odbil, češ da ni doprinesel dokazov o spregledu kvalifikacije ter ni ustrezal zahtevam razpisa. Kumer ima dvoletno vinarsko in sadjarsko šolo in je bil tudi več mesecev tajnik občine Osluševcev, kjer si je pridobil že dokaj sposobnosti za poslovanje v občinski pisarni. Razen tega je bila tudi želja ljudstva, da bi se nastavev Kumer. — Huda nesreča je zadela družino Fiderškovo iz Sodincev, ki je izgubila očeta g. Antona Fiderška, upokojenega orožnika. Pokojnik je bil večletni občinski odbornik in vnet narodni in prosvetni delavec. Blag mu spomin, žalujočim naše iskreno sožalje! — Druga nesreča je zadela družino Kolaričevo v Sardinju. Ob hudi nevihti je udarila strela v gospodarsko poslopje, ki je pogorelo do tal z vsemi pridelki in živino, med tem ko so hudo od strele poškodovanega očeta spravili takoj v bolnišnico. — Likvidacija agrarnih upravičencev se nagiba h koncu in so posestniki dobili zadnje plačilne naloge, ki pa se jim zdijo znatno previsoki.

Domače novosti

* **Rojstni dan našega mladega kralja Petra II.** bo 6. septembra in se bo po vsej državi proslavil svečano. Zlasti lepe prireditve pripravljajo sokolska društva in druge narodne organizacije. Z lepimi proslavami moramo pokazati, kako ljub nam je mladi vladar, sin velikega kralja Zedinitelja.

* **Prva razstava slovenskega novinarstva** je bila v sredo 1. septembra svečano odprta v okviru jesenske prireditve ljubljanskega velesejma. Prvi nagovor je imel predsednik velesejma g. Fran Bonač, nato je govoril predsednik Novinarskega združenja g. Stanko Virant, a otvoritveni govor je imel minister za notranje zadeve g. dr. Anton Korošec. Vsi trije govorniki so naglašali pomen novinarske razstave v proslavo 140-letnice Vodnikovih »Lublanskih Novic«. Svečane otvoritve so se udeležili številni odlični gostje. Poleg novinarske razstave, ki bo med obiskovalci jesenskega velesejma

zbujala gotovo največje zanimanje, ima velessejem tudi še druge zanimivosti, kar pa objavljamo na drugem mestu.

* **Dne 5. septembra bo na Rakeku svečano odkrit spomenik Velikemu kralju.** Odbor za postavitev spomenika kralju Aleksandru I. Zedinitelju na Rakeku ima zdaj zadnji teden pred odkritjem polne roke dela. Prijavljeni sta med drugim godba dravske divizije in častna četa vojakov s polkovno zastavo. Veliko važnost polaga odbor na to, da se vsa društva, vsa odposlanstva, vse šole udeležijo odkritja s svojimi prapori, ki se bodo poklonili skupno spominu velikega pokojnika. Takoj po prihodu kraljevega zastopnika in ostalih visokih gostov se bo izvršil svečani čin odkritja s pozdravom predsednika odbora, s slavnostnim govorom tajnika in nato s prevzemom spomenika v varstvo in oskrbo po občini Rakeku. Pri polaganju vencev ne bo govorov, temveč bo vsak polagatelj izrekel le posvetilo nesmrtnemu kralju. Nato bo mimohod. Oficielna svečanost bo končana nekako ob 17., nato bo na vseh prostorih pred postajo velika narodna zabava s sodelovanjem vojaške godbe, gasilske godbe iz Cerknice in pevskega društva »Sloge« iz Ljubljane. Priprave in prijave so velike, kakor pač zasluži taka vsenarodna prireditev. To bo dan vse Notranjske, vsega obmejnega prebivalstva od Snežnika do žirovskih hribov. Notranjci, pripravite se za 5. september!

* **Jugoslavija ima nad 15 milijonov prebivalcev.** Po zadnjih začasnih podatkih splošne državne statistike je prebivalstvo naše države naraslo lani za 224.000, kar pomeni izreden porast v primeru z drugimi evropskimi državami. Po prirastu prebivalstva je naša država na enem izmed prvih mest v Evropi, saj imajo večji porast prebivalstva samo v Bolgariji, Grčiji in Rumuniji. Po cenzitvi državnega statističnega urada je naša država štela ob zedinjenju 11.806.000 prebivalcev, kar pomeni, da je prebivalstvo naraslo od 1. decembra 1. 1918. do 31. decembra 1. 1936. za 3.568.000 prebivalcev. Vsakih pet let poraslo število prebivalstva v naši državi za dober milijon.

* **Sestanki omladine JNS.** V nedeljo 5. septembra ob pol 9. bo v Celju (Celjski dom) ustanovni občni zbor omladinske sreske organizacije JNS za celjski srez. Na praznik 8. septembra bosta ustanovna občna zbora mladinskih sreskih organizacij ob pol 15. pri Majerholdu v Mozirju za gornjegrajski in ob

14. v Črnomlju za črnomeljski srez. Istega dne bo sestanek konjiške mladinske sreske organizacije v Konjicah. Prisostvoval mu bo tudi narodni poslanec Milan Mravlje. V nedeljo 12. septembra ob pol 9. bo v Ljubljani (Kazina) ustanovni občni zbor sreske mladinske organizacije za srez Ljubljano in okolico.

* **Inž. Julij Pauer.** V porečah ob Vrbskem jezeru na Koroškem je preminil inž. g. Julij Pauer, bivši dolgoletni ravnatelj rudnikov Trboveljske premogokopne družbe v Zagorju in v Trbovljah, star 64 let. Pokojnik je bil po rodu iz Hnušte na Slovaškem in je po dovršenih študijah služboval na Češkem, v Rumuniji in na Madžarskem, odkoder je leta 1912. nastopil službo rudniškega ravnatelja v Zagorju. Po materi slovaškega pokolenja se je hitro naučil našega jezika in se popolnoma vživel v razmere v novem kraju. Vzljubil je naš narod, kar je pogosto poudarjal, in je posebno rad podpiral naša društva. V letu 1919 je bil prestavljen v Trbovlje. Nove razmere so zahtevale zvišanje produkcije, razpoloženje za socialni prevrat pa mnogo previdnosti in rešitev nekaterih nujnih socialnih vprašanj. Z razumevanjem in podporo vodilnih mož družbe in oblasti je bilo vse izvršeno po načrtu. Zgradile so se nove niše, delavske kolonije, moderna bolnišnica. Za svoje zasluge je bil odlikovan z redom sv. Save III. in V. razreda in s častnim križcem Rdečega križa. Bodi mu časten spomin!

* **Med mačkovi se množe puntarji.** V Križevcih izhaja list »Dom«, ki ga izdaja skupina nezadovoljnih mačkovcev. Urejuje ga profesor Maštrovič, nekdanji osebni prijatelj dr. Mačka in bivši urednik službenega glasila Hrvatske seljačke stranke »Seljaškega doma«. List piše zelo ostro proti sedanjemu vodstvu Hrvatske seljačke stranke. Dr. Mačka osebno sicer ne napada, tem bolj pa njegovo politiko in njegovo okolico. Doslej so mačkovski listi molčali o tem puntu. Ker pa Križevčani le ne umolknejo, se je spravil nad nje »Obzor«. Seveda pa je malo težavno zavračati pametno zahtevo, ki jo postavlja »Dom«, naj HSS poskuša priboriti Hrvatim resnično enakopravnost v državi in naj se ne omejuje le na politiziranje. »Dom« zavrača tudi znano geslo, da Hrvatje lahko čakajo še 100 let. »Obzor« pravi, da je tako pisanje izdajstvo nad hrvatstvom in dokazuje, da se Hrvatska seljačka stranka ne sme sporazumeti z nobeno stranko, ki temelji na jugoslovenski miselnosti.

»Mati, kam pa greste?« je prestrašeno kriknila Marija za njo.

»Tako je vrnem«, je dejala Kačarica med vrati. »Samo pogledat grem ali se botra že vrača.«

Planila je čez prag in potem še nekaj korakov po hribu navzdol. Da, hvala bogu, daleč spodaj je videla botro, ki je prihajala z neko žensko. In ta ženska je nosila v roki veliko torbo.

Babica ...

Kar odleglo je Kačarici. Počasi se je vrnila k Mariji in ji rekla:

»Že gresta ...«

Tudi Mariji je bila ta novica kakor odrešenje, čeprav je še dolgo trajalo, preden sta obe ženski stopili v hišo.

In prav tedaj, ko je babica stopila v kamrico, je bilo Marijino trpljenje najhujše. Sirota je bila od bolečin vsa iz uma.

»Pomagajte!« je šepetala s skoraj nerazumljivim glasom, ki je bil bolj podoben poslednjemu klicu ranjene živali, kakor človeškemu glasu ...

»Tako je dobro«, je dejala babica, ki je edina v hiši ohranila mirno kri. Poznalo se ji je, da je takšnih opravkov vajena. Odprla je svojo torbo in vzela iz nje nekaj priprav.

»Nič se ne bojte«, je rekla Mariji. »Še nekaj trenutkov in vsega bo konec. Vidim, da sem prišla ob pravem trenutku ...«

Mariji so bolečine spet popustile, da se je oddahnila. Babica ji je z rutico obrisala hladni pot s čela. Potem je pomignila botri in Kačarici, naj odideta iz kamrice. Le neradi sta obe odšli.

Ko sta bili zunaj, sta sedli v izbi za mizo. Nista govorili, samo prisluškovali sta, da bi ujeli kakšen glas iz kamrice, ki bi jima povedal, kako se vse razpleta.

»Da bi se srečno končalo«, se je izvilo Kačarici iz prsi. Tako se je bala, tako drhtela, čeprav je malo prej ona sama vlivala hčeri pogum in ji pripovedovala, da ne bo nič hudega.

»Dobro je, da Andrej ne ve«, je rekla botra. »Marija mu je pisala, da pričakuje šele prihodnji teden. Tako vsaj ne bo preživel vsega strahu, ki ga čutiva midve. Ko bo dobil pisma, bo že vse končano.«

V sosedni sobi pa se je Marija vila v krčih. Zagristi se je morala v ustnice, da ni začela kričati, tuliti. Krči, ki so bili izprva poredki, so postajali čedalje pogostejši, čedalje hujši. V začetku se je med posameznimi napadi vsaj časih lahko oddahnila, zdaj pa ji je vselej le za trenutek odleglo, da je prišla takoj nato nova bolečina, hujša od prejšnje.

»Ali ne bo še konca?« je vzdihnila, ko je spet brez moči, vsa izmučena, onemogla obležala med blazinami.

In res ga ni hotelo biti. Babica je že nagubala čelo in začela premišljevat, ali ne bi bilo najpametnije poslati po zdravnika. Da, če v petih minutah ne bo konca, bo potrebno. Očitno so nastale komplikacije ...

In teh pet minut je minilo med novimi bolečinami, med novimi napori, ki pa so bili vsi brez uspeha. Marija je bila že napol mrtva. Brez izraza so strmele njene oči v strop in ustnice so se ji nemo premikale, kakor bi bile prosile pomoči, pa ne bi bile našle glasu, da bi svoje prošnje povedale.

Tedaj se je babica odločila. Odprla je vrata v izbo in obstala na pragu. Botra in Kačarica sta obe hkratu planili kvišku.

»Ali je že končano?«

»Kako je?«

Babica je samo odkimala in tiho rekla: »Po zdravniku pojdite! Pa hitro! Težave bodo!«

Kačarico je streslo. Še to po vseh skrbih, po vsem trpljenju ...

Toda premagala je te misli. Videla je botro, ki je že stopila k omari po ruto, da bi šla.

»Ne, jaz pojdem«, je rekla. »Saj vem, kje je zdravnik!«

»Utrujeni ste«, je dejala botra. »Meni bo pot lažja, saj sem mlajša od vas. In vajena sem hoje.«

Toda Kačarica ni odnehala.

»Jaz pojdem«, je šepnila.

Med tem se je babica že vrnila v kamrico in spet zaprla vrata za seboj.

Kačarica je odšla brez besed. Obup jo je davil. Izprva se je bala, da ne bo zmogla poti in zdela se ji je že, da je napravila neumnost, ker ni pustila iti botri v vas. Toda ko je pomislila na nevarnost, v kateri se nahaja hči, je pozabila svojo slabost in izmučenost. Obup ji je dal novih moči. Sama ni vedela, odkad je prišla odločnost v njene noge, da je skoraj tekla po hribu navzdol.

»Saj ni daleč«, se je tolašila. »Kmalu bom tam. Potem bom vzela voz in pripeljala zdravnika. Preden bo potekla ura, bo že pri njej ...«

Toda če bo ta ura predolga! Če se bo že prej zgodilo najstrašnejše? (Dolje prihodnjič)

* **Ljubljancan Preinfalk nov šahovski mojster.** Na šahovskem turnirju v Skoplju, ki se je končal v nedeljo, si je priboril naslov nacionalnega šahovskega mojstra Ljubljancan Preinfalk, ki je dosegel 10 točk. Drugo do peto mesto si dele Šorli (Slovenec), Poljakov, Bidić in Busek z 9 točkami, šesti je Lešnik (Slovenec) z 8, sedmi do deveti Popović, Jerman in Jonke s 7 in pol točke.

* **Smrt vrle učiteljice in Sokolice.** V Koprivnici je umrla zadeta od možganske kapi strokovna učiteljica in prva načelnica Sokola na Teznu v Mariboru, sestra Draga Roškarjeva, žena upokojenega šolskega upravitelja, Frana Roškarja. Pokojnica je bila po rodu iz Loke pri Zusmu. Bila je vzorna društvena načelnica in članica župnega odbora. Bodi ji ohranjen časten spomin!

* **Najstarejši časopis, tiskan na ozemlju današnje Jugoslavije v domačem jeziku,** so »Lublske Novice«, ki jih je pred 140 leti začel izdajati prvi slovenski pesnik Valentin Vodnik. Slovenski poklicni novinarji slave ta jubilej na jesenskem velesojmu v Ljubljani od 1. do 12. septembra z veliko razstavo slovenskega novinarstva. Razstava zavzema pet velikih paviljonov, kjer je novinarstvo prikazano z vseh strani in od najstarejših časov do današnjih dni. Kulturno zgodovinski oddelček obsega poleg predhodnikov sedanjih novin vse novine, ki so izhajale in še izhajajo v slovenskem jeziku v naši državi in tudi onkraj meja. Posebno zanimivo je prikazano poročevalstvo z najnovejšimi izumi in pripomočki. Na razstavi je tudi Helov aparat, ki brezžično prenaša novice iz najbolj oddaljenih krajev in jih sam piše. Na razstavi je popolno uredništvo, ki urejuje jubilejni dnevnik »Ljubljanske Novice«, a tiska ga pred očmi obiskovalcev kompletni tiskarna. V tretjem oddelku je prikazan razvoj slikarstva in ilustracije, kjer bodo umetniki grafiki kazali vse, a kompletna klišarna izdeluje klišaje. V četrtem oddelku se pa ves dan vrte filmi. Posebno privlačen je velik film o razvoju in postanku časopisa. Za zabavo skrbe pevci veselih starih narodnih pesmi.

* **Uspehi konjskih dirk na Krškem polju predzadnjo nedeljo.** Pri enovprežni dirki za dve in tri leta stare toplokrvne konje na progi 1800 m je dosegla prvo mesto kobila »Mala« s časom 4,46,8, last g. Jožeta Mencina iz St. Jerneja; drugo mesto žrebec »Frenke«, last g. Franca Kerina ml. od Sv. Križa; tretje mesto pa »Filka«, last g. Josipa Krafterja z Bizeljskega. V zagrebški ga-

lopnj dirki brez zaprek na progi 1800 m je dosegel g. Wolf Aleksander s »Seko« prvo, g. Nikolić Ratimir z »Orkanom« drugo in g. Wolf ml. z »Gidranom« tretje mesto. Tretja dirka za štiriletno in starejše toplokrvne konje na progi 2700 m je dala nastopne rezultate: prvo mesto je dosegel g. Josip Smeh s kobiljo »Pipsi« v 5,53, drugo mesto g. Hubert Križanec s kobiljo »Marico«, tretje mesto pa g. Turk Ivan s konjem »Nonijem«. Posebno zanimiva je bila četrta dirka ameriških dirkačev domače reje na progi 2700 metrov, pri kateri je dosegel g. Landovsky Mirko iz Zagreba s kobiljo »Carmen« čas 4,52,8 in prvo, g. Josip Petan z »Danico« drugo in g. Ivan Lipej z »Makfilkom« tretje mesto. Zanimiva je bila tudi dirka toplokrvnih konj v dvojni vpregi na 2000 m, kjer sta »Turista« in »Makfilko« dosegla s časom 4,41,3 prvo mesto, »Mirca« in »Danica« drugo in »Carmen« in »Princ« tretje mesto. Pri jahalni galopni dirki brez zaprek in brez izenačenja teže na progi 1800 m je g. Ivan Košak s kobiljo »Dali« v času 3,33,4 dosegel prvo, g. Ivan Turk z »Nonijem« drugo in g. Jože Mencin s kobiljo »Pluto« tretje mesto. Posebnost zase je bila zagrebška jahalna galopna dirka z zaprekami na progi 2700 m, pri kateri so se Zagrebčani pokazali kot zelo spretni jahači. Prvo nagrado si je priboril g. Vili Stanjko s konjem »Karabagom«, drugo g. Aleksander Wolf s kobiljo »Seko«, tretje mesto pa g. Wolf ml. s konjem »Gidranom«.

* **Nove uniforme zrakoplovnih oficirjev.** »Službeni vojni list« predpisuje novo uniformo za zrakoplovne oficirje. Uniforma letalcev je zelo podobna uniformi mornariških oficirjev. Objavljeni so natančni predpisi za slavnostne in navadne uniforme. Pri slavnostni uniformi so bele srajce s črnimi dolgimi kravata, pri navadni uniformi pa srajce v svetlomodri barvi in dolge kravate iste barve, kakor so bluze. Predpisan je tudi kroj poletnih uniform iz platna in plaščev. Letalski oficirji bodo po novih predpisih nosili bodala, podobna onim, ki jih nosijo mornariški oficirji. Navadne uniforme so iz volne tkanine svinčeno-modre barve. Po novih predpisih bodo letalski oficirji nosili šajkače, čepice, podobne mornariškim in tropske šleme. Škornji se nosijo brez ostrog.

* **Voda je odprla starodavno votlino.** Nedavni naliv je razkril v podnožju Gorjancev veliko votlino. Sprva temu pojavu niso posvečali pozornosti, dokler niso pogumnejši

zlezli vanjo. Kakor je soditi po vseh znakih, je jama že prastara, a jo je bil v davnih časih zemeljski plaz zadel in jo doslej zakrival očem zemljanov. Po silnem deževju je množina vode v zaprti jami tako narasla, da zemlja plast ni mogla več vzdržati silnega pritiska in si je voda izsilila odtok skozi nov rov, skozi katerega se je v silni množini zila v razmerno ozko dolinico in jo poplavlila. Deroča voda tudi sami jami ni prizanesla, kajti odtrgala je mnogo kapnikov in kapniških plasti, katere je s človeškimi, živalskimi in lončnimi ostanki delno vrgla iz jame, delno pa jih pustila v jami med stenami in kamenjem. Jama je približno 150 m dolga in ima dva stranska rokava z mnogimi kapniki. Pri natančnem pregledu se bodo našli gotovo še drugi važni predmeti.

* **Osem cigaret za dinar.** Uprava monopolov je prodala pred leti vsako leto 10 in pol milijona kilogramov tobaka, zdaj pa ga prodajo samo okoli sedem milijonov kilogramov. Če se upošteva, da je poraba tobaka ostala ista kakor pred leti, pomeni, da uprava monopolov prodaja manj tobaka zaradi tihotapstva. Predstavniki uprave državnih monopolov so na zadnji konferenci v Splitu izjavili, da si uprava prizadeva, da bi zadovoljila sadilce tobaka in kadilce. Zato se je odločila, da bo dala v promet cenejši tobak in cigarete. Novih cigaret bo za en dinar osem.

* **Obvezno šolanje duševno in telesno zaostalih otrok** zahteva resolucija, ki so jo sprejeli na kongresu v Beogradu učitelji šol za zaostale otroke. Da se to uresniči, bi bilo potrebno, da se odpre novo večje število takšnih šol. Ker je pri vzgoji zaostalih otrok potrebno čim tesnejše sodelovanje učiteljev in zdravnikov, bi bilo treba imenovati nove specialiste zdravnikov po omenjenih zavodih in šolah. Resolucija dalje zahteva stalnost učiteljev, pa tudi to, da brez njihovega pristanka ne bi mogli biti prestavljeni na ljudsko šolo. Ker je služba pri vzgoji otrok izredno težavna, zahtevajo učitelji, da se jim prizna polna pokojnina prej kakor pa ostalim učiteljem.

* **Prvi slovenski list za starše.** Mariborska Pedagoška centrala začne izdajati prve dni septembra svoje poljudno vzgojeslovno glasilo »Roditeljski list«, da tako uresniči eno izmed najvažnejših točk svojega načrta. Z doslej je Pedagoška centrala delovala za pravilno domačo vzgojo s svojimi znanimi pedagoškimi tedni za starše, toda ves čas se je zavedala, da ne zadoščajo posamezna predavanja, temveč je treba imeti s starši in do-

8
Arthur
Conan Doyle:

Maščevalci iz Indije

Prav malo mi je ugajalo, ko mi je predpisoval, kaj bi moral znati za svoj poklic. Zato mu na te besede nisem ničesar odvrnil, temveč sem vstal, da bi se poslovil. Preden sem šel, sem mu še enkrat otipal žilo in ugotovil, da ga je vročica naenkrat na čisto nepojasnen način čisto minila, kakor se to rado dogaja pri malaričnih boleznih. Čestital sem mu k izboljšanju zdravja in hkratu stegnili roko, da bi vzel rokavice z mize. Zgodilo pa se je, da nisem vzdignil samo rokavic, temveč tudi prti, ki je bil razprostrti čez predmet sredi mize.

Ne bi bil niti opazil, kaj sem storil, če ne bi bil videl izraza razdraženosti na bolnikovem obrazu in slišal, kako nestrpno je vzdiknil.

Tako hitro sem položil prti nazaj, da ne bi bil mogel reči, kaj je bilo pod njim. Le zdelo se mi je, da je bilo podobno kakšni pogači na svatbi.

»Že prav, gospod doktor,« je rekel general dobrodušno, ko je spoznal, da sem prti vzdignil po čistem naključju. »Sicer pa ni vzroka, zakaj ne bi smeli te reči videti.«

Stegnili je roko in v drugič snel laneno odejo. Zdaj sem videl, da je bilo to, kar sem imel za svatovsko pogačo, v resnici z občudovanja vredno umetnostjo izdelan posnetek visokega gorovja, katerih vrhove, pokrite s snegom, sem imel za sladkorne stolpce pogače.

»To je Himalaja,« je pojasnil in mi pokazal

glavne prehode med Vzhodno Indijo in Afganistanom. »Prekrasen model. Pokrajina ima zame poseben pomen, ker je pozorišče mojega prvega vojnega pohoda. Tam je prehod, kjer sem bil l. 1841. Kril sem tren in zadrževal Afride. Ni bila malenkost, lahko mi verjamete.«

»A tole,« sem rekel in pokazal krvavordeč madež, ki je bil na eni strani omenjenega prehoda, »je gotovo pozorišče bitke, ki ste se je udeležili tudi vi?«

»Da, tam je bila bitka,« je odgovoril, se pri tem nagnil naprej in pogledal rdeči madež. »Napadli so nas...«

V tistem trenutku je general omahnil nazaj na posteljo, kakor bi bil kdo vanj ustrelil, in enak izraz groze, kakršnega sem opazil prej pri vstopu v sobo, se je spet pokazal v njegovih potezah. Hkratu sem zaslišal iznad njegove postelje dozdevno iz zraka oster, zvenec glas, nekoliko podoben ropotu alarmnega zvončka. Nikdar nisem ne prej ne pozneje slišal glasu, ki bi bil čisto takšen.

Presenečen sem se oziral okoli sebe in se čudil, odkod bi mogel priti ta glas, a nisem ničesar opazil.

»Čisto v redu, čisto v redu, gospod doktor,« je rekel general in se prisiljeno nasmehnil. »To je moj privatni zvonček. Ali ne bi bilo boljše, če bi šli zdaj v jedilnico in napisali zame recept.«

Bilo je očitno, da se me je hotel znebiti.

Zato sem se poslovil, čeprav bi bil še rad ostal pri njem, da bi kaj več izvedel o skrivnostnem glasu. Zapustil sem cloombrski dvorec s trdnim sklepom, da bom spet obiskal zanimivega bolnika in poizkušal izvedeti nadaljnje podrobnosti iz njegovega prejšnjega življenja in njegovih zdajšnjih razmer. To moje upanje pa se je izjalovilo, zakaj še tisti večer sem prejel od generala pismo, v katerem mi je poslal izdatno plačilo za obisk in mi naznanil, da so mu moja zdravila koristila. Zato da je spet zdrav in da se meni ni treba več truditi k njemu. To je bil edini in zadnji življenjski znak, ki sem ga po svojem obisku še prejel od gospodarja cloombrskega dvorca.

Sosedje in drugi, ki so se za to reč zanimali, so me često vpraševali, ali je bil general morda videti blazen. Odločno moram naglasiti, da ne. Nasprotno, njegove opomnje so bile opomnje moža, ki je mnogo bral in resno razmišljal. Pri edinem obisku v Cloombru sem opazil, da je bilo bitje njegove žile slabo in da so mu žile kazale poapnjenje, kar vse je bilo znamenje, da njegovo zdravje ni bilo zadovoljivo in da je bilo kmalu pričakovati krize.

X. poglavje

Ko sem torej z gornjima izjavama nekoliko osvetlil vso zgodbo, se vracam k prihodni divjega potepina, ki se je imenoval korporal Rufus Smith. Ta dogodek se je pripetil proti koncu septembra. Pri primerjavi datumov sem ugotovil, da je doktor Easterling obiskal Cloombru kakšne tri tedne prej. Ves ta čas nisem bil zavidljive

mom stalen stik. To zvezo naj bi upostavil »Roditeljski list«, ki še morda nikoli ni bil tako potreben, kakor je v današnjih časih, saj vemo, da je slaba vzgoja pogosto tudi posledica nepoučenosti staršev. »Roditeljski list« bo poučeval starše o tem, kako otrok rase in se razvija in pa katera razdobja so za vzgojo posebno važna. Posebno pozornost bo list posvečal napakam domače vzgoje ter odkrival vzroke, ki vodijo do vzgojnih težkoč. List se bo brigal tudi za razna šolska vprašanja ter bo poročal o stremljenjih za izboljšanje našega šolstva vseh vrst. Mnogo pozornosti bo dalje treba posvetiti mladinskemu in rodbinskemu skrbstvu in npravnstveno oškodovani deci. Danes, ko sta pogosto oče in mati zaposlena izven doma in je otrok prepuščen samemu sebi, je skrb nas vseh, da se brigamo zanj. Našim materam bo list prikazoval najrazličnejše možnosti za pametno zaposlitev majhne dece v predšolski dobi in jim bo sploh pomagal z dobrimi nasveti. Nadalje hoče list pomagati staršem tudi pri izbiranju poklica s tem, da jih bo seznanjal z raznimi poklici. »Roditeljski list« toplo priporočamo!

* **Cena vstopnic in legitimacij za obisk jesenskega ljubljanskega velesejma** od 1. do 12. septembra. Za obiskovalce, ki plačajo za železniško vozno karto do Ljubljane 25 din, se žigosa železniška legitimacija na podlagi velesejske vstopnice za 10 Din, ki daje pravico do enega dnevnega in enega večernega obiska velesejma. Za vozne karte od 25 do 60 Din je treba kupiti velesejsko legitimacijo za 15 Din, ki daje pravico na tri dnevne in tri večerne obiske velesejma, za vozne karte preko 60 Din pa legitimacije za 25 Din, ki velja za pet dnevnih in pet večernih obiskov velesejma. Velesejska legitimacija se glasi na ime in je neprenosljiva. Vstopnice za Ljubljancane in vse one, ki se ne poslužujejo znižane voznine, veljajo za enkratni obisk 10 Din, morejo se pa poslužiti tudi stalne velesejske legitimacije za 25 Din, ki velja za 12 dnevnih in 12 večernih obiskov velesejma.

* **Tik pred stoletnico je umrl.** Te dni je umrl eden izmed starih zvestih čuvarjev slovenstva na našem Primorskem, g. Ivan Jurca. Rodil se je v Gorenjah leta 1838. V srečnem zakonu se mu je rodilo šest otrok, izmed katerih živita še dve hčeri in sin. Ob njegovi smrti žaluje za njim veliko število potomcev, in sicer 28 vnukov in 20 pravnukov. V svojem rojstnem kraju je dolga leta županovl, zraven pa se je še posebno rad bavil s sad-

jarstvom. Bolezni skoro ni poznal. Do zadnjih dni je bil čil in čvrst, še čital je brez naočnikov. Časten mu bodi spomin!

* **Mladenci rekruti,** ki ste potrjeni k vojakom in imate pravico do osvoboditve, skrajšanega roka službe, čimprejnjega vstopa v kader, odložitve službe v kadru, informirajte se in uredite svoje zadeve pravočasno! Ako je rok zamujen, se ne da več pomagati! Pojasnila daje za malenkostno plačilo Per Franc, kapetan v pokoju, koncesionirana pisarna, Ljubljana, Maistrova ulica št. 14. Za odgovor je priložiti kolek ali znamko za 6 dinarjev.

* **Najstarejše Jugoslovence** išče češki zdravnik dr. Viskup, ki je zdaj obhodil že vse naše južne kraje. V Južni Srbiji in Črni gori je našel okrog 200 stoletnikov. Vsakega je izpraševal o načinu njegovega življenja in tako ugotovil, da so vsi ti najstarejši Jugoslovenci najskromnejše živeli in pretrpeli tudi mnogo gorja. Nekateri stoletniki so se vsa svoja dolga leta hranili samo s črnim kruhom in sočivjem in uživali le malo mesa, zato pa več mleka in sira. Uživanje domačega žganja in kajenje nista ovirala dosege visoke starosti. Med trumo stoletnikov je posebno zanimiv po zapiskih češkega zdravnika črnogorski pastir Jovo Vujović, ki šteje 102 leti. Ta mož pripoveduje in je na njegovem obrazu tudi vidno, da je pred kakimi 50 leti postal žrtev raka, ki se mu je prigledal od nosa do čelnih kosti. Takratni zdravniki so menili, da je mož izgubljen, a neki vaški padar je Vujoviću priporočil, naj kuha neke posebne rastline in s sokom izpira rane. To je pomagalo in pastir je preživel množico svojih zdravih rojakov in svoje zdravnike. Češki zdravnik zdaj vneto izprašuje starega pastirja in njegove znanke, da bi ugotovil zdravilno rastlino, ki je imela tolik uspeh.

* **Sprejem v podčastniške šole.** Artilerijska podčastniška šola v Čupriji, Inženjska podčastniška šola v Mariboru, starost od 19 do 21 let, Pomorsko vazduhoplovna, starost od 18 do 20 let, Vazduhoplovna podčastniška v Novem Sadu, starost od 17 do 21 let, Strojna mornariška od 15 in pol do 18 in pol leta. Strokovna mornarska od 18 do 20 let in Vojno-godbena v Vrhu od 14 do 16 let starosti. Pojasnila se dobe pri Peru Francu, kapetanu v p., Ljubljana, Maistrova ulica 14. Priložiti kolek ali znamko za 6 din za odgovor.

* **Priporočamo vam vpis hčerke ali sina v enoletno trgovsko šolo** Christofov učni zavod, Ljubljana, Domobranska cesta 15. Ta

Našim naročnikom

Jesen je pred durmi, pridelki bodo kmalu pospravljeni, zato ne pozabite na »Domovino«, da je tudi treba plačati naročnino. Precejšnje število jo je že plačalo, toda veliko jih je še, ki stoje ob strani in čakajo neodložni. Vsem tem smo v prejšnji številki priložili položnice, da jih opozorimo na naročniško dolžnost. Upamo, da to pot ne bo zaman, ker vemo, da so vsi naši cenjeni naročniki dovolj razsodni, da bodo uvideli, da je treba vsako blago, ki je naročeno, tudi plačati, tako tudi časopise. In »Domovina« zahteva od svojih naročnikov tako malo, samo 36 dinarjev na leto, nudi pa jim 52 številok zabavnega in poučnega štiva. Naročnika ne stane torej številka niti dinar. »Domovina« je vredna tega denarja, zato naj nihče več ne premišlja, marveč naj zanesljivo do Malega Šmarne nakaže s položnico ono vsotico, ki jo je še dolžan. Tako bomo ostali prijatelji tudi še vnaprej.

Uprava »Domovine«.

zavod je potrjen od ministrstva in daje v enoletnem trgovskem tečaju izobrazbo za vsakovrstno pisarniško službo v trgovskih, industrijskih podjetjih, pri odvetnikih, notarjih itd. Pišite po nova šolska naznanila in brezplačna izvestja. Šolsko leto se začne 14. septembra.

* **Zrtev planin.** Predzadnjo sredo zvečer se je na Košuti smrtno ponesrečil mladi zagrebški brivski pomočnik, 22-letni Ivan Kafka. Padel je v precej globok prepad in se ubil. Njegova spremljevalka Ana Grabnarjeva iz Zagreba je pohitela do prve pastirske kočice na Babi, kjer je obvestila o nesreči nekega pastirja in ga prosila za pomoč. Pastir je šel na kraj nesreče, a ni mogel do trupla. Šele pet reševalcev iz Tržiča pod vodstvom gostilničarja Jožeta Golmajerja z Ljubelja je po silnem naporu našlo Kafko. Dva reševalca sta se pri tem hudo potolkla. Truplo ponesrečenega Kafke so prenesli do Sv. Ane in nato prepeljali v Tržič. Orožniki so obvestili o nesreči pokojnikove svojce v Zagrebu.

* **Še ena žrtev naših gor.** Komaj je legel v prerani grob ponesrečeni brivski pomočnik Kafka iz Zagreba, že se je na strmi steni Prisanka smrtno ponesrečil mlad dijak tehnične

volje, zakaj ne Gabriele ne njenega brata nisem videl več, odkar me je bil general zalotil pri sestanku z Gabrielo

Nedvomno sta bila na neki način nasilno zadrževana, in misel, da sva jima moja sestra in jaz storila novo zlo, je nama obema bila zelo mučna.

Najine skrbi pa je vendarle nekaj dni po mojem zadnjem razgovoru z generalom zmanjšalo pismo Mordaunta Heatherstoneja. Prinesel nama ga je razcapan dečko, sin nekega ribiča, in nama povedal, da ga je dobil od neke stare ženske, menda kuharice, pri cloombrskih ograjnih vratih.

»Draga prijateljca,« sem čital, »Gabriela in jaz sva se zelo žalostila ob misli, v kakšnih skrbih morata biti zaradi najinega dolgotrajnega molka. Dejstvo je, da sva prisiljena ostajati doma. Ta sila pa ni telesna. Svojemu ubogemu očetu, ki je čedalje nervoznejši, sva morala obljubiti, da do petega oktobra ne zapustiva Cloombra. Na drugi strani pa nama je on obljubil, da bova po petem oktobru, to je čez slab teden, prosta in bova lahko šla, kamor se nama bo poljubilo. Gabriela mi je povedala, da je tebi pripovedovala, kako postane najin oče po dnevu, ko njegova bojazan doseže višek, spet čisto drugačen človek. Očitno ima tokrat še več vzrokov kakor sicer za domnevo, da grozi naši nesrečni družini zlo, zakaj še nikdar ga nisem videl, da bi se tako zelo pripravljaval na obrambo kakor zdaj. Še nikdar ga nisem videl tako silno nemirnega. Kdo bi mogel pri pogledu njegove skrivljene postave in tresočih se rok verjeti, da je to tisti mož, ki je pred leti v teraiskih džunglah peš streljal tigre in se posmeho-

val plašnim lovcem, ki so se skrivali na slonu. Vidva vesta, da ima odlikovanje Viktorijin križec, ki si ga je pridobil v pouličnih bojih v Delhiju. A tukaj, v najpokojejšem kotičku sveta, trepeče od strahu in ga vsak šum vznemiri. Žalostno je to, West! Saj se še spomniš, kar sem ti nekoč že povedal: Ta nevarnost ni izrodek bolne domišljije; tudi izmišljena ni, temveč resnično obstoji. Vendar pa je takšne narave, da je ni mogoče odvrniti in tudi ne jasno z besedami opisati. Če pojde vse po sreči, me bosta 6. oktobra videla v Branksomeju Tisoč pozdravov vama obema za vedno vajin Mordaunt.«

Pismo nama je prineslo veliko uteho, saj sva zdaj vedela, da Gabriela in Mordaunt ne trpita zaradi kakšnega nasilja nad njima. Toda najina nemožnost in nemožnost, da bi vsaj le razumela nevarnost, ki grozi Heatherstonejevima, sta bili nekaj strašnega.

Pač petdesetkrat dnevno sva vpraševala sama sebe in drug drugega, od kod bi se mogla pričakovati ta nevarnost. Toda čim bolj sva premišljala, toliko bolj oddaljena se nama je videla rešitev uganke. Zaman sva primerjala svoja opazovanja in razglabljal o vsaki besedi, ki sva jo ujeta od kakšnega cloombrskega prebivalca nanašajočo se na to zagonetko. Zmučena od neplodnih prizadevanj bi si bila rada že izbila iz glave to zgodbo. Tolažila sva se z mislijo, da bo v nekaj dneh zlo minilo in da bova potem iz ust najinij prijateljev izvedela, kakšna nevarnost jim je grozila. Teh nekaj dni, sva si mislila, bo potekalo seveda počasi in dolgočasno.

To bi tudi res tako bilo, če se ne bi bil

pripetil nov, nepričakovan dogodek, ki je najine skrbi potisnil v ozadje in najine misli zaposlil drugje.

Mesec oktober se je začel s solncem in vedrim nebom. Zjutraj je pihal lahen veter in le tu in tam je bilo na nebu videti neznahtne meglice kakor raztreseno perje orjaškega ptica. Počasi je veter čisto utihnil in ozračje je postalo zadušljivo in soparno.

Solnce je žgalo z vročino, ki je bila za ta pozni letni čas nenavadna, tako da je bilo videti, kakor bi se bil zrak nad višje ležečimi močvirji tresel, zaradi česar so se irski hribi onstran kanala skrivali najinim očem. Morje se je vzdigalo in padalo v dolgih, težkih valovih, ki so se počasi valili proti obali in se razbijali z zamaolklimi, enoličnim reskanjem ob skalnati obali. Nepoznavalcu se je videlo vse mirno in pokojno, tisti pa, ki poznajo svarila narave, so videli v ozračju in na nebu in na morju mračno grožnjo.

Moja sestra in jaz sva šla popoldne ven in korakala počasi po robu peščenatega jezika, ki sega daleč v Irsko morje in tvori na eni strani znani Luceški, na drugi strani pa manj znani Kirkmaidenski zaliv, na katerega obrežju stoji Branksome.

Bilo je presoparno, da bi šla dalje. Zato sva sedla na enega izmed hribočkov, preraslih z obledelimi šopi trave in tvorečih naraven jez proti prevzetnostim morja. Najin mir je kmalu zmotilo škrtanje težkih korakov po pesku, in Jameson, stari mornar, ki sem ga bil že oménil, se je prikazal s ploščasto okroglo mrežo za lovljenje rib na tilniku. Ko naju je zagledal, se nama je približal in dejal na svoj raskav, prijazen način, naj mu ne zamerimo, če nam pošlje k

srednje šole iz Ljubljane. Komaj 17-letni Anton Švajger je napravil v nedeljo izlet na Prisank. Bil je popolnoma sam in nezadostno opremljen. Na vrhu se je sestal z delavcem Alojzijem Bratino in skupaj sta se vračala po isti poti. Bratina je šel naprej, Švajger za njim. Nekoliko pod Oknom je Bratina opazil, da je njegovega spremljevalca zmanjkalo. Začel je klicati, a ni dobil odgovora. Šel je po strmini nazaj in kmalu ugledal Švajgerja, ki je ves potolčen visel čez skalo. Bratina je pohitel po pomoč in je v koči na Gozdu nalletel na šolskega upravitelja g. Pečarja. Ta se je povzpelo na kraj nesreče, videl pa je, da ni več mogoče pomagati, kajti nesrečni Švajger je bil že mrtev.

*** Po hudi nesreči nova pomlad v Bučah.** Potekel je mesec dni, kar je v Bučah uničila toča polja in vinograde. Ljudstvo s strahom pričakuje zime, saj ne bo imelo ne živeža ne denarja za obleko. Potrebna bi bila izdatna pomoč od banovine in države v živežu in denarju. Tujec, ki pride v Buče in v okolico, se začuden ozira okrog. Zdi se mu, da je prešpal vso zimo in se prebudil pomladi. Vinska trta je pognala močne mladike in nastavilo se je polno grozdja. Jablane in hruške cveto kakor pomladi. Čebele, ki so si v teh tednih po toči izpraznile vso zalogo, pridno obletujejo cvetje.

*** Smrten skok iz tretjega nadstropja umobolnice.** V soboto je skočil 34-letni brezposelni ključavničar Anton Zupanc iz Stor, ki se je zdravil v umobolnici v Novem Celju, iz tretjega nadstropja in obležal na zemlji z zlomljenima obema nogama in hudimi notranjimi poškodbami. Zupanca so prepeljali v celjsko bolnišnico, kjer je umrl.

*** Požar je pred nekaj dnevi uničil domačijo posestnice Marije Anžurjeve v Drnovem pri Leskovcu.** Bila je sama doma z vnukoma, ko jo je iz spanja zbudil močan svit z njenega poda. Z največjo muko se ji je posrečilo rešiti iz hiše oba vnučka in iz hleva kravo. Vsa domačija je bila pod eno streho. Uničeni so lesena hiša, zidani hlev in leseni pod. Obče mnenje je, da je požigalec neki slaboumni pohajar.

*** Ni umrl.** »Slovenec« je poročal, da je delavec Alojz Muhič, ki se je pri požaru v starem mestnem stolpu v Mariboru ponesrečil, v bolnišnici umrl za poškodbami. Njegovi sorodniki so ga na podlagi te vesti šli kropit v pobreško mrtvašnico, kjer pa so pokojnika zaman iskali. Na Pobrežju so jim povedali, da leži morda v mrtvašnici bolnišnice, toda tudi

tam ga niso našli. Na kirurški oddelku bolnišnice pa jih je čakalo veselo presenečenje. Tam so namreč našli »pokojnika« dobre volje pri jedi.

*** Smrt zaradi mušjega pika.** Hud udarec je zadel ugledno Luckmannovo rodbino v Ljubljani. Smrt ji je ugrabila g. Franca Luckmanna, višjega uradnika Kreditnega zavoda v Ljubljani. Pokojnik, ki je štel šele 39 let, je bil strokovnjak v bančništvu. Umrl je za zastrupljenjem po mušjem piku. Blag mu spomin!

*** Smrt pod avtom.** V Cerknici je prišlo do hude prometne nesreče. Hlapec France Bečaj, ki je po rodu iz Logatca in je služil na Rakeku, je na cesti padel pod neki vojaški avto in dobil hude poškodbe po vsem telesu. Z razbito glavo, zlomljeno nogo in polomljenimi rebri so ga takoj pripeljali v ljubljansko bolnišnico, toda vse skrbno prizadevanje zdravnikov je ostalo zaman. Po nekaj urah je nesrečni Bečaj umrl.

*** Nesreča kolesarja, ki se je držal avta.** Te dni so našli pri Šmarju-Sapu v travi ob cesti mladega fanta, krvavečega iz ušes in iz ust nezvestnega. Po legitimaciji so spoznali, da je ponesrečenec gimnazijec iz Kranja Božo Erjavac, sin postajnega načelnika v Kranju. Božo je bil s kolesom na poti. Tam, kjer prehaja šmarski klanec proti vasi Razdrtemu, se je oprijel na vožnji nekega tovornega avta, pa je naneslo nesrečno naključje, da je v diru padel s kolesa pod avtovo kolo, ki mu je zdrobilo prsni koš. Na žalost so bile poškodbe Boža Erjavca silno hude. Prepeljali so ga v ljubljansko bolnišnico, kjer je umrl.

*** Izgubil se je gluhozemelj fant, star 25 let,** srednje, šibke postave, podolgatega bledega obraza, rumenih las, oblečen v sivo obleko in s klobukom iste barve s pobešenimi kraji. Na vprašanja odgovarja s kretnjami rok in smejočim se obrazom. Če se pri kom ustavi, se dotični naproša, naj to javi na naslov: Antonija Kunej, Gubno, p. Pilštajn, ali na občinski urad v Pilštajnu.

*** Strela uničila mlado življenje.** Ko so 25-letna posestnikova hčerka Ana Velenškova na Oostrožnem, njena mati in dve sestrki nalagale na njivi blizu doma oves, jih je pri delu presenetila nevihta. Pustile so delo in hitele domov. Ana Velenškova, ki ji je bil dež premočil obleko, je stopila v spalnico in se preoblekla. Nenadno je treščilo v električni vod blizu hiše. Strela je švignila po žici v Velenškovo hišo in v spalnico ter je na mestu usmrtila Ano. Njena mati in se-

stri so skušale spraviti deklo k zavesti, toda zaman. Strela pošlopja ni zažgala.

*** Mlin se je potopil v Muri.** Te dni se je zaradi narasle Mure potopil vodni mlin Stanka Gregorinčiča iz Razkrižja. Z veliko težavo so rešili domači gasilci na čolnih dekle mline. Mnogo glavnih delov pa je odplavalo po Muri. Zraven tudi nekaj zrnja in moke. Iz globočin so izvlekli tudi nad pet vozov zrnja in moke, izpremenjene seveda v testo. Lastnik trpi veliko škodo.

*** Divja svinja ubita pri Bregani.** Prejeli smo: V krajih blizu Bregane so se pojavile spet divje svinje, ki delajo na polju ogromno škodo. Posebno mnogo uničijo turščice. Ker je pa lov na divje svinje precej nevaren, je kmetom samim nemogoče boriti se proti njim. To je edino možno dobremu lovcu. Zakupnik lova g. Josip Kalin iz Bregane in Vinko Horvat sta že nekaj noči čakala na divje svinje. Nedavno noč sta imela srečo. Okoli 23. sta zaslišala v turščici neko šumenje. Z električnima svetilkama, montiranima na puškah, sta posvetila v turščico in opazila veliko divjo svinjo. G. Josip Kalin je takoj ustrelil in zadel žival v hrbet. Ranjena žival je tedaj hotela naskočiti Kalina, ki pa je oddal še en strel in pogodil svinjo v srce.

*** Preprečen vlom v blagajno.** Pred dobrim mesecem je zidarski mojster g. Ronko Ivan v Cerknici pogrešil ključke od blagajne, v kateri je bilo shranjenih precej tisočakov. Denar je bil delno njegov, delno njegove hčere Frančiške, ki je dobila zavarovalnino po umrlem možu. Iskanje ključev od blagajne je bilo zaman. Ni kazalo drugo, kakor obrniti se na Dunaj po dvojnik ključev. Ključke je šele pred kratkim dobil z Dunaja, hkratu so se pa našli tudi izgubljeni. Imel jih je njegov hlapec Štrukelj. Štrukelj je služil pri Ronku že nekaj let, a je sklenil iti v Francijo. Denarja ni imel. Pa je fantu šinila v glavo misel, kako poceni priti do denarja. Posrečilo se mu je polastiti se ključev od blagajne. Predzadnjo sredo zvečer je poskusil srečo, ki pa mu ni bila mila. Blagajno je že odprl, ko je nenkrat stopila v sobo domača hči Marija in mu prekrizala račune. Namesto v Francijo je moral v ječo.

*** Naplavljen truplo splavarja.** Pred dnevi je 18-letni splavar Franc Zafran iz Selnice s splava padel v Dravo in utonil. Truplo je Drava pri Sv. Marku niže Ptuja naplavila in je bil v terek na pokopališču pri Sv. Marku pogreb.

čaju v Branksome skledo rib granatovk.

»Upam, da bom imel pred viharjem dober lov,« je pripomnil.

»Vi torej mislite, da bo nastal vihar,« sem vprašal.

»To lahko ugotovi navaden mornarski vojak,« je odgovoril in porinil velik zalogaj tobaka v usta. »Močvirje tam pri Cloomburu je čisto belo od galebov. Zakaj, mislite, prilete galebi na kopno, če ne zaradi tega, ker ne marajo, da bi jim burja izpulila perje?«

»Ali se je že kdaj tukaj razbila kakšna ladja?« sem vprašal.

»Seveda! Ta pokrajina je znana po ladijskih nesrečah. V zalivu tam sta se z vsemi možmi potopili za časa španske vojne dve ladji kralja Filipa. Če bi tale voda tukaj in Luceški zaliv tam znala govoriti, kaj vse bi povedala! Na sodni dan se bo voda tule kar penila od številnih žrtev, ki bodo prišle iz globine.«

»Upam, da se nobena ladja ne ponesreči, dokler bomo tu!« je rekla Esther resno.

Stari mož je zmajal s sivo glavo in pogledal nezaupno proti soparnemu obzorju.

»Kadar piha od zapada,« je menil, »se marsikateri izmed jadrnic ne zdi šaljivo, če je ujeta v tesnem Severnem kanalu. Poglejte samo tistole ladjo. Stavim, kar hočete, da bi njen kapitan bil zdajle rad na reki Clydeu.«

»Menda se sploh ne premika,« sem pripomnil in si natančneje ogledal omenjeno ladjo, katere črni trup in blesteča jadra so se z valovi vzdigovali in padali. »Morda se motiva, Jameson in sploh ne bo viharja.«

Stari mornar se je skoro zaničljivo za-

smejal v brado in jo odmahal z ribiško mrežo dalje, medtem ko sva se jaz in moja sestra vrnila domov.

Stopil sem v sobo svojega očeta, da bi poizvedel, ali nima stari gospod kakšnih naročil zame, zakaj poglabljal se je v novo delo o vzhodni književnosti in je zato praktično oskrbnišvo posestva padlo čisto na moje rame.

Dobil sem ga za njegovo štirioglatlo pisalno mizo, ki je bila tako obložena s knjigami in papirjem, da sem pri vratih videl od očeta samo šop sivih las.

»Dragi John,« je rekel, ko sem vstopil, »najbolj me žalosti, ker nisi bolje podkovani v sanskritu. Ko sem štel toliko let kakor ti, nisem znal samo tega plemenitega jezika, temveč tudi tamulski, lohitski, gangeški, tajski in malajski narečja, ki so vsa potomci turanske veje.«

»Zelo obžalujem,« sem odgovoril, »da nisem podedoval po tebi tvojega čudovitega jezikovnega talenta.«

»Sklenil sem, da bom storil nekaj, kar bo ime West napravilo nesmrtno, samo če se bo to delo v naši družini nadaljevalo od rodu do rodu, dokler ne bo končano. Imam namreč v načrtu prevod budističnih dažm v angleščino s predgovorom o stališču bramanizma pred prihodom Sakjamunija. Če bom zelo priden, bom sam končal del predgovora, preden bom umrl.«

»Prosim te,« sem mu rekel, »kako dolgo bo trajalo, da bo vse delo končano?«

»Skrajšana izdaja v cesarski knjižnici v Pekingu sestoji iz 325 zvezkov,« je dejal oče in si zmencal roke. »Predgovor sam bo obsegal vsaj deset zvezkov. Če računamo za

vsak zvezek eno leto, bi bilo upati, da bi dvanajsti rod naše družine končal delo v letu 2250, a trinajsti rod bi se že lahko lotil dela o Indiji!«

»A od česa bi naši potomci živeli, če bi se pečali samo s prevajanjem?« sem ga vprašal nasmehnjivi se.

»To je najhujše pri tebi, John, ker si tako nepraktičen!« je vzkliknil moj razočarani oče. »Namesto da bi vso svojo pozornost posvečal izvedbi mojega načrta, delaš razne smešne opazke. Čisto postranska reč je, od česa bi naši potomci živeli, dokler bi prevajali džazme. Zdaj pa pojdi k MacDonaldovi koči in poglej, kaj je z njeno pokvarjeno streho. In Willi Fullerton mi je pisal, da njegovi kravi mlekarici slaba prede. Med potjo se lahko pri njem oglasiš in povprašaj, kako in kaj.«

Vzdignil sem se, da opravi naročeno. Preden pa sem šel, sem pogledal barometer na steni. Živo srebro je izredno padlo. Stari mornar se menda res ni bil motil. Ko sem se zvečer vračal čez močvirje, je pihal veter s kratkimi, jeznimi sunki in obzorje na zapadu je bilo pokrito z mrčasnimi oblaki, ki so segali do srede neba. Na tem temnem ozadju sta se grozeče in sovražno vzdignila dva madeža blede žveplene barve. Morska gladina, ki se je videla prej kakor polirano živo srebro, je dobila barvo stolčnega stekla. Tihotno votlo stokanje je prihajalo od morja, kakor bi bilo morje slutilo, kaj se mu bliža. Daleč zunaj v kanalu sem videl parni čoln, ki je hitel proti Belfastu, in velika ladja, ki sem jo bil opazoval jutraj, je še zmerom križarila v bližini zaliva ter si prizadevala, da bi zbežala proti severu.

* Požar je ugonobil v Gorici pri Leskovcu veliko gospodarsko poslopje Račiča Alojza. Najbrž je nastal ogenj po neprevidnosti domačih. V hlevu sta zgorela vol in tele.

* Smrtna žrtev roparja. V ljubljanski bolnišnici je po enem tednu umrl kolodvorski sluga iz Zaloga, Jože Obrež za poškodbami, ki mu jih je zadal neznan razbojnik na poti proti D. M. v Polju in odnesel 51.000 Din. Zločinca še niso prijeli. Sodijo, da je bil roparski morilec zloglasni Jože Anžur iz Zadobrove, ki ima na vesti že vrsto zločinov.

Na Črnem morju je nastal nov otok

Ne daleč od južnovzhodne obale Krima je nenadno vstal iz morja nov otok. Dolg je komaj 220 metrov, širok pa samo deset metrov. Iznad morske površine gleda največ do šest metrov visoko. Ko so na Ruskem izvedeli za ta nenavaden pojav, je ruska znanstvena akademija takoj odposlala na ta otočič nekaj učenjakov, ki naj bi dognali vzroke, zakaj je nastal otok. Učenjaki so ugotovili, da je nastanek novega otoka v zvezi z neprestanim gibanjem zemske površine na dnu Črnega morja.

Po večini so vsi takšni otoki, ki se tako nenadno pojavljajo nad morsko površino, tu-

nov. Anžur se že dolgo časa skriva roki pravice.

* Tatvina v župnišču pri St. Juriju pod Kumom. Te dni je bila izvršena tatvina pri bellem dnevu v župnišču pri St. Juriju pod Kumom. Omenjenega dne je imel g. župnik opravilo s strankami v svoji pisarni v pritličju župnišča, kuharica pa je pripravljala kosilo. To priložnost je izrabil neznanec, da jo je po stopnicah mahnil v župnikovo sobo in vzel iz omare štiri pare hlače in eno suknjo, nato pa jo je neopažen pobral iz župnišča.

di zelo kratkotrajni, že zato, ker jih morski valovi, ki z večjo ali manjšo silo treskajo ob njihove bregove, v zelo kratkem času zravnajo z morskim površjem. Tako se je zgodilo tudi z otočkom Fernando, ki se je pojavil na Sredozemskem morju južno od Sicilije in zaradi katerega bi bil kmalu nastal meddržavni spor, ko so Angleži prvi razobesili na njegovih bregovih svojo zastavo. Narava sama pa je poskrbela za to, da se le ni bilo treba preveč prepirati za ta košček novorojene zemlje, zakaj čez nekaj mesecev je otoček spet izginil pod morje.

Kaj vse vidimo na jesenskem velesejmu

41. razstavnica prireditelj Ljubljanskega velesejma bo letošnji jesenski velesejem od 1. do 12. septembra. Jesenske prireditve »Ljubljana v jeseni« so redno dopolnili ljubljanskemu pomladnemu velesejmu industrijskega in obrtnega značaja. Letošnja jesenska prireditelj zavzema ves velesejmski prostor, ki obsega 40.000 kvdr. m, in je izredno zanimiva in pestra. Podaja nam razstavo slovenskega novinarstva, misijonsko razstavo »Indijo«, umetnostno razstavo slovenskih likovnih umetnikov, razstavo »Materi za otroka«, cvetlično razstavo, ki bo izpopolnjena z veliko razstavo ribic in metuljev iz daljnih vročih krajev, vzoren sadni vrt, razstavo malih živali, razstavo pernatih in dlakaste divjadi naših gozdov v posebnem živalskem vrtu in razstavo industrijskih in obrtnih proizvodov.

Posebno obilno je zastopano pohišstvo in stanovanjska oprema, radijski aparati, živila, izdelki male obrti, galanterija in tehnične novosti. Seveda je razstavljeno še mnogo drugega in ni mogoče vsega naštet. Vse to je pač treba videti. Jugoslovanski harmonikarji bodo tekmovali za prvenstvo Jugoslavije in prehodni pokal za leto 1937-1938 v nedeljo 12. septembra.

Razstavnemu prostoru je priključeno tudi lepo zabavišče z godbami, plesom in varietejem, kjer nastopajo artisti svetovnih odrov.

TEPK E
(hruške) za žganjekuho
JABOLKA
za mošt

kupimo vsako množino po najvišji dnevni ceni!
E. JERAS in drug — Ljubljana,
BALKAN (Javna skladišča)

NESREČNI JANEZ

Janez: »Se spominjate, gospod zdravnik, ko sem bil pred letom dni pri vas zaradi revme, pa ste mi rekli, naj se ne izpostavljam vlažnosti?«

Zdravnik: »A kaj bi zdaj radi?«

Janez: »Zdaj bi vas rad vprašal, ali se že lahko malo okopljem!«

Listnica uredništva

Ptujška gora. Kot dobrovoljci so tu mišljeni tisti bivši Avstriji, ki so se v svetovni vojni borili za našo Jugoslavijo proti Avstriji in njenim zaveznicam.

Popotnikova torba Nacionalna mladina Ljutomerskega sreza ima svojo organizacijo

Ljutomer, avgusta.

Nedavno nedeljo je bila v Ljutomeru v Zavrtnikovem hotelu ustanovna skupščina mladine Jugoslovanske nacionalne stranke za Ljutomersko-radgonski srez. Prisostvovalo ji je nad 70 zastopnikov posameznih občin. Bili so sami mladi fantje, bodoči naši posestniki in obrtniki, ki so se odločili, da v vrstah jugoslovanskih nacionalistov krepko sodelujejo za lepšo bodočnost naše države, zlasti njenega kmečkega stanu. Z vedrimi obrazi in polni mladostnega razpoloženja so prihiteli mladi somišljeniki iz najbolj oddaljenih občin v deževnem vremenu, da pokažejo, da so v vrstah, ki se bore za enake pravice vseh, za narodno in državno edinstvo in za izboljšanje gospodarskega položaja našega podeželskega človeka.

Skupščino, ki ji je prisostvovalo nekaj starejših somišljenikov, je otvoril predsednik sreske organizacije g. Skuhala, nato pa je govoril g. dr. Branko Alujevič. Poudarjal je potrebo organiziranja mladine, očrtal program Jugoslovanske nacionalne stranke, podal nekaj pojasnil k današnjim gospodarskim vprašanjem, ki tarejo naše podeželje, in obrazložil potrebo pobijanja komunizma. Skupščina je zatem izvolila svojo upravo, ki ji predseduje marljivi posestnik g. Branko Puconja s Cvena. Daljše poročilo je podal nato narodni poslanec g. Lukačič. V govoru je orisal nekaj zadnjih dogodkov v Sloveniji, delo v narodnem predstavništvu, ki je precej drago, in novejša sklepe narodne skupščine.

Strašen nalivez čez Pohorje

Maribor, avgusta.

V nedeljo popoldne je začelo nad Pohorjem močno deževati. Ljudje, ki so opazovali, kako se zbirajo grozeči črni oblaki, so zaslutili, da se bliža huda ura. Lilo je čedalje huje, grmelo je in se bliskalo, kakor bi se bil bližal sodni

dan. Utrgali so se oblaki in v pol ure so vsi potoki močno narasli. Voda se je razlila po travnikih in poljih in je zalila vse ceste. Pešci, vozniki in avtomobilisti so bili ponekod v hudi zadregi, ker hoje in voznje niso mogli nadaljevati, deroča voda pa je ogražala njih življenje.

Hudourniške vode so zlasti v vzhodnem delu Pohorja besnele kakor že dolgo ne. Znano je, da postanejo pohorski hudourniki zelo nevarni ob vsakem večjem naliveu. Pohorci že leta prosijo odločilne činitelje za regulacijo, a je bilo doslej reguliranih le nekaj hudournikov, s čimer pa prebivalstvu ni dosti pomagano.

Hudourniki so se razlili zlasti proti polskavski, framski in hoški dolini. Med nevihto je strela udarila v gospodarsko poslopje Antona Novaka v Hočah in ga kljub naliveu upeplila.

Zverinski napad na samotno hišo

Ptuj, avgusta.

Prebivalstvo gornjega dela Dravskega polja je v noči na ponedeljek doživelo strašen dogodek. V Apačah pri Sv. Lovrencu sta do prejšnjega tedna stanovala v bolj samotni hiši neki Vincenc Beranič in njegova sestra Marija. Znano je bilo, da sta bila premožna, saj sta si pred mesecem v Apačah kupila nekoliko večje posestvo in sta se zadnje dni tja tudi preselila. Omenjena hiša pa ni ostala dolgo prazna. V začetku preteklega tedna sta se vanjo vselila dninar France Sakelšek in njegova žena Marjeta z dvema otrokoma. Dotlej sta živela pri ženinah starših v Stanošincih pri Podlesniku v Halozah, kjer sta tudi pustila svojega tretjega otroka. V nedeljo zvečer je družina kmalu šla k počitku.

Okrog polnoči se je Marjeta nenadno zbudila, ker je bil eden izmed otrok nemiren. Vstala je in hitela v vežo po vodo. Ko je odprla vrata v vežo, je prestrašena vzkliknila in ostala kakor pribita ob vratih. Pred njo se je pojavil neki možki s krinko na obrazu in molel proti njej žepno električno svetilko. Naglo je stopil proti njej in iz revolverja je odjeknil strel, ki je ženo zadela v zatilnik in ji ranih tudi pljuča. Njen mož se je tedaj zbudil, a že je neznanec streljal tudi nanj. Dva strela sta ga zadela v noge. Žena je še poskusila hiteti možu na pomoč, v tem pa jo je zadela drugi strel mimo leve noge v trebuh. Zgrudila se je nezavestna na tla. Kljub poškodbam se je mož splazil iz postelje proti omari, da bi zgrabil sekiro, ki je slonela ob njej, in bi se z njo morda še kako ubranil napadalca. Neznane pa je oddal proti njemu še dva strela, ga zadela v roko, da se ni mogel več braniti. Petletni sinček Stanko se je tedaj pojavil pri sobnih vratih in je krčevito jokal. Neznane pa je brez oklevanja streljal tudi nanj. K sreči ga oba strela nista zadela. Tudi drugi, dveletni otrok, ki je ležal pri materi, je ostal brez poškodb. Naposled je napadalec izginil v noč. Sakelšek se je z veliko težavo splazil k sosedni hiši, ki je oddaljena kakšnih 20 korakov. Soseda pa iz hiše ni mogel priklicati, ker ga je zadrževala žena. Sakelšek se je tedaj obrnil dalje in se po vseh štirih priplazil 100 m daleč k drugemu sosedu, ki je nemudno sklical več vaščanov. Oboroženi s sekirami in raznim drugim orodjem so se odpravili proti Sakelškovega domu. Zločinca pa niso nikjer več našli. V sobi je bilo vse krvavo. Hitro so pripravili voz in še ponoči oba ranjena odpeljali v ptujsko bolnišnico. Marjeta Sakelškova je bila tam takoj operirana. Njene poškodbe so smrtno nevarne. Zdravniki pa vendar še upajo, da ji bodo rešili življenje. Tudi možev poškodbe so hude, vendar menda ne smrtno.

Orožniki, ki so bili že ponoči obveščeni o zverinskem napadu, so se odpravili za neznanec. Dognali so, da se je splazil na streho, odstranil nekaj opeke z nje in tako vzdržal na podstrešje, kjer je s silo odprl podstrešna vrata in tako šel po stopnicah v pritličje. Napad je bil, kakor vse kaže, namenjen Beraniču, ki pa se je pred dnevi izselil v vas. Sakelšek je neznanca opisal, kolikor si ga je

pač mogel v temi ogledati. Bil je srednje postave, na sebi je imel nekake lovske hlače in dolge nogavice.

Vest o strašnem napadu se je že na vse zgodaj razširila po Ptuj in vsem Dravskem polju. Razburjenje je postalo še večje, ko se je izvedelo, da so na cesti pri Sv. Lovrencu našli mrtvega nekega moža. Tam, kjer teče cesta vzporedno z železniškim tirom mimo gozda pri Hajdini, je v cestnem jarku ležal neznanec, ki se je sam ustrelil. V njegovem samokresu ni bilo nobenega naboja več. Ljudje so na lepem spravili ta samomor v zvezo s ponočnim napadom v Apačah. Vsi menijo, da je samomorilec oni neznanec, ki je izvršil napad. Na njegovi obleki in čevljih so našli mnogo blata in opazilo se je, da je prehodil ves travniški svet od Apač do tjakaj. Vendar zaenkrat še ni mogoče trditi, da je dejansko kakšna zveza med obema dogodkoma. Truplo samomorilca so raztelesili. Pri mrtvecu so našli vložno knjižico z vlogo 3000 dinarjev. Za enkrat še ni bilo mogoče dognati, kdo je njen lastnik. Poizvedbe so v polnem teku.

Kakor poročajo se je pri raztelesenju ugotovilo, da je samomorilec star okoli 20 let. Ustrelil se je v srce. Dalje se je ugotovilo, da se je pri napadu na Sakelškove po naključju ranil na nogi, zaradi česar ni mogel nadaljevati poti. To je bil menda vzrok samomora, ker se je bal priti pravici v roke. Orožniki so prepričani, da je samomorilec neki Potočnik, ki je lani ukradel na Ptujski gori monštranco iz cerkve. Zaradi te tatvine je bil zdaj zaprt, a se mu je baje posrečilo pobegniti iz kaznilnice. Strašni zločin podivjanca še zmerom razburja prebivalstvo, ki kar ne more dometi, da so tako zverinski zločinci na svetu.

Iz Prekmurja

Zloglasni ciganski ropar v rokah pravice

Murska Sobota, avgusta.

Zloglasni prekmurski ciganski potepin Vincenc Horvat iz ciganske naselbine v Fokovcih je bil že več let strah in trepet Prekmurja, Murskega polja in obmejnih krajev na Madžarskem, našim orožnikom v Prekmurju pa je zadajal nešteto skrbi. Zdaj pa je prišel v roke pravice. Vincenca Horvata obtožujejo 29 ropov in tatvin, ki jih je izvršil sam ali pa v družbi z drugimi cigani, ki so jih orožniki tudi že po večini polovili. Horvat jim je bil že letošnjo pomlad padel v roke, ko so napravili preiskavo v njegovi ciganski naselbini in so ob tej priliki odkrili velike zaloge tkaninskega blaga, ki ga je Horvat s svojimi pajdaši pokradel v Sombočki vasi na madžarski strani.

Horvat se je takrat pri aretaciji sam zabodel v nogo v nadi, da ga bodo orožniki oddali v bolnišnico v Murski Soboti, odkoder se je nadejal pobegniti. Njegov načrt se mu je posrečil. Nekaj dni po oddaji v bolnišnico je ponoči pobegnil in se je od takrat uspešno skrival po raznih krajih Prekmurja, vendar pa mu zločinska žilica ni dala miru.

Kmalu je imel spet zbrano razbojniško družbo, v kateri sta bila razen njega še dva cigana. Ta trojica je izvršila v avgustu več drznih roparskih napadov. Pri vseh teh ropih se je odlikoval najbolj Hrvat Vincenc, ki je bil oborožen s samokresom.

Nazadnje so se orožniki odločili, da ga na vsak način dobijo v pest. Zbralo se jih je veliko število, pa so priredili zasede okrog Fokovcev, kamor je prihajal Horvat od časa do časa k svoji priljubljeni, kadar je mislil da ni nevarnosti. Ena teh zased se je obnesla, ker je Horvat naletel na orožniška narednika Bebaška in Budjo. Ko ju je zagledal, je streljal na nju, a tudi orožnika sta s strelom odgovorila in ga ranila v roko in nogo. Ko je videl, da ni več mogoče zbežati, se je vdal. Zdaj je za omrežjem mariborskega sodišča in čaka na plačilo.

Prekmurska kulturna slavnost. Prekmursko muzejsko društvo bo 12. septembra slavilo dvestoletnico rojstva pisatelja Mikloša Küzmiča in osemdesetletnico rojstva narodnega buditelja dr. Franca Ivanocyja. Pri tej priliki bo odkrilo prvemu spominsko ploščo, drugemu pa nagrobnik, oboje pri Sv. Benediktu v Kančovcih. Začetek slavnosti bo ob 10. Kdor se želi udeležiti skupnega kosila in avtobusne vožnje iz Murske Sobotice v Kančovce, naj se do 5. septembra prijavi Mirku Štublju, učitelju v Murski Soboti. Posebna vabila se ne bodo pošiljala. Pridite!

Velik požar pri Cankovi. Predzadnji ponedeljek popoldne je zadela huda požarna nesreča posestnika Franceta Kolmanka v Korovcih ob meji v času, ko je bil odsoten z doma. Goreti mu je začel skedenj. Ker je bila obsežna zgradba krita po večini s slamo, se je požar z vso naglico razširil na ostalo gospodarsko poslopje in hišo, tako da domači in sosede niti živine niso mogli rešiti. Prihitele so gasilci iz Skakovcev, Cankove, Gornje Radgone in avstrijske Gorice, katerim je naposled le s težavo uspelo omejiti požar. S poslopjem vred so zgoreli ena krava, dve telci, tri svinje, vse žito, ves letošnji pridelek sena in otave in gospodarsko orodje. Med prebivalstvom se je že takoj na kraju nesreče začela širiti govorica, da je požar posledica preprirov med preužitkarjem in posestnikom. Uvedena je preiskava.

Iz Malih Dolencev nam pišejo: Naša vasica stoji blizu madžarske meje ob severu. Precej slabo se nam godi, odkar je nastala svetovna gospodarska kriza. Posebno kmetom, ki ne morejo vnovčiti poljskih pridelkov in živine po pravih cenah kakor drugod. Naš delavec pa ne more priti do zaslužka, kakor prejšnja leta. V vsakem pogledu smo zapuščeni. Tudi ceste imamo silno slabe. Obetalo se nam je že, da se bodo ceste in mostovi popravili, a je vse zaspalo. Le na sedežu občine se je nekaj malega storilo. Med Velikimi in Malimi Dolenci imamo star lesen most, ki bi moral biti že pred leti popravljen, a se nihče ne briga zanj. Pred tedni je vozil neki tovorni avto čezenj in se mu je na mostu utrgal srednji leseni tram, tako da je avto do polovice padel v jarek in smo ga komaj spravili ven, da je lahko nadaljeval pot. Most mora temeljito, ne le za silo, popraviti občina, ker je na občinski cesti. Naše župnišče je bilo do nedavnega res v slabem stanju. Ko smo dobili novega župnika g. Horvata, se je župnišče za prvo silo popravilo. Vsega naenkrat pa ne zmoremo, ker nimamo denarja.

Noši na tujem

Iz kolonij naših ameriških rojakov

Cleveland, avgusta.

Po Eriejskem jezeru v Clevelandu so se peljali s čolnom 60 letni Anton Kocjančič, njegova sinova Anton in Franc in zadnjega prijatelj. Pa se je čoln prevrnil. France

Kocjančič je dober plavač. Poskušal je rešiti svojega očeta, pa je med plavanjem omagal, ker je bil oče precej težak. Nesrečni oče se je tako krčevito oklepal sina, da mu je razpraskal ves vrat. Utonil je tudi Kocjančičev sin Anton, ki zapušča ženo Heleno in komaj nekaj mesecev starega otročka.

Poročali smo, da je bila znana Frančiška Tavčarjeva že obsojena, kar pa ni točno. Njena pravda še teče, ko to pišemo. Pred sodiščem v Los Angelesu je bila že trikrat, pa vedno je bila obravnava preložena. Kakor poročajo se je nabralo proti nji mnogo obtožb zaradi ponarejanja čekov za skupno vrednost 5000 dolarjev.

V Clevelandu prideta v kratkem pred sodišče dva roparja, ki imata na vesti vlom v podružnico Narodne banke. Eden je Slovenec in se piše Janez Vidmar. Državni tožilec je izjavil, da bo zahteval za oba smrtno kazen.

V Milwaukeeju je umrl gostilničar Prah France, star 49 let, doma iz Bučke na Dolenjskem. V istem kraju je umrla Magdalenka Bokalova, stara 70 let, doma iz Litije. V Clevelandu sta umrli Frančiška Kavalarijeva, rojena Legatova, stara 50 let, doma iz Lesc in Ivana Slogarjeva, rojena Vidmarjeva, doma iz Gradenc pri Hinjah.

Avtomobil je v Clevelandu do smrti povozil Ivano Turkovo, rojeno Podvornikovo. Pokojnica je stela 60 let. Doma je iz Vojska nad Idrijo. V Eriejskem jezeru v Clevelandu je utonila Frančiška Simončičeva, rojena Kastelčeva, stara 58 let, doma iz Oslice pri Krki na Dolenjskem.

V Norandi je umrl v bolnišnici Rudolf Gregorič, star 35 let. V Ambridgeu je umrl Oskar Habih, star 15 let. V Alliquippi se je smrtno ponesrečil 17letni Tone Štrubelj, in sicer pri izdelovanju sodavice. Razneslo je kotel in Štrubelj je bil na mestu mrtve.

Smrt rojaka v Belgiji

Eysden, avgusta.

Pred tedni nas je za zmerom zapustil tovariš g. Alojz Gostiša, doma iz Zagorja ob Savi. Stel je šele 49 let. Pred 13 leti se je izselil v Francijo, čez nekaj let nato pa v Belgijo. Tukaj je bival 10 let. Bil je dober tovariš in prijatelj in zvest bralec »Domovine«.

Njegovo največje veselje je bil vrt. Vse njegove proste ure smo ga videli, kako je vrtnaril in gojil cvetlice. V življenju je ljubil cvetlice in je tudi umrl v času, da so mu lahko s cvetlicami zasuli krsto. Zapustil je tukaj žalujočo ženo in sina, ki jima je bil dober mož in skrben oče. Naj ti bo, Lojze, lahka tuja zemlja, žalujoči vdovi in sinu pa naše sožalje!

Iz Holthausena (Nemčija) nam pišejo: V nedeljo 5. septembra proslavi Jugoslovensko narodno delavsko društvo hkratu z Narodnim ženskim društvom rojstni dan našega mladega vladarja Petra II. Začetek prireditve bo ob pol 16. uri v gostilni Ellinghausu v Holthausenu. Po proslavi prijetna domača vinska trgatev. Sosedna društva vabljeni.

V sanjah se uresničujejo naše želje

Skoro vsak človek sanja med spanjem. Toda mnogi sanje pozabljajo, drugim pa tako globoko ostajajo v spominu, da jim pripisujejo velik pomen. V sanjah je misel sproščena, nebrizno blodi med prizori preteklosti, sedanjosti in prihodnosti. Speči človek, čeprav ima oči zaprte, vidi, čeprav nihče z njim ne govori, sliši. Giblje se, hodi iz kraja v kraj, čeprav je v resnici negiben.

Skrivnost vzrokov tega duševnega življenja med spanjem skušajo razložiti na razne načine. Kaj so sanje? Kaj jih povzroča? Ali imajo sanje tudi globlji pomen?

Sanje so življenje misli v času, ko telo spi,

življenje, ki v njem duša dela skrivnostne sprehode v podzavest, polno duhov in senc, govori z drugimi blodečimi duhovi živih in mrtvih. Po tej razlagi naj bi bile sanje eden izmed dokazov za posmrtnost. Tako so si razlagali sanje zaradi tega, ker so posledica nadnaravnega delovanja, kajti ne moremo sanjati, kadar nečemo, kakor tudi ne sanjati o tem, o čemer bi si želeli, niti sicer nadzirati sanj, ki prihajajo nenadno. Moderno dušeslovje pa gleda na to vprašanje povsem drugače.

Med raznimi naziranjmi je morda najbolj upoštevano Freudovo. Po njem so sanje sa-

mo v mislih uresničene neizpolnjene želje. Ako jih razložimo, spoznamo, da sanje niso posledica ničesar nadnaravnega, ampak tvorba podzavestnih misli in zahtev nagonov. Pomen sanj je pogosto skrivnosten in ga je težavno razložiti; toda ljudje, ki so se pečali z raziskovanjem svojih sanj, so pogosto odkrili, da so bile njih sanje odmev njih želja. Otroci navadno sanjajo o rečeh, ki so jim nepristopne in ki po njih hrepene. Nekaterim se sanja o igračah, pohabljenček teka in se bori z zdravimi otroki, česar v resnici ne more. Slične sanje imajo raziskovalci ozemlja okrog tečajev, ki trpe zaradi neprimerne hrane; sanja se jim o gostijah. Ako izražajo sanje izpolnitev želja, so lahko prav tako povzročene od zunanjih vplivov. Po tem, kakšen je učinek zunanjih vplivov med spanjem, je bilo narejenih že mnogo poizkusov. Preiskovali so, kako učinkuje na spečega človeka dotikanje s predmeti, kako učinkujejo močna svetloba, hrup, neugodna lega. Vselej, ko se človek zbudi zaradi podobnih motenj pri spanju, se mu zdi, da je sanjal zelo dolgo. Tako se je znanemu učenjaku Bergsonu sanjalo, da je med njegovim govorom na političnem zboru nastal med poslušalci šum. Bil je čedalje

močnejši in prešel je v pravi hrup, iz katerega so se čuli klici: 'Ven, ven!' V tem trenutku se je Bergson zbudil zaradi lajanja psa. Vse to dejanje, ki ga je v sanjah preživel, bi moralo v resnici trajati najmanj pol ure, a njegove misli med spanjem so vse dejanje zajele v kratkem trenutku, med tem ko je zalajal pes in med trenutkom, ko se je učenjak zbudil, torej v nekoliko sekundah.

Mnogo ljudi pripoveduje, da se pogosto zbude z rešenim vprašanjem, če so zaspali z mislijo na nerešeno vprašanje. Mnogi ljudje pa se lahko zbude ob določenem času ponoči, ki so si ga določili pred spanjem.

Zanimivo je tudi vprašanje, ali je mogoče iz sanj prerokovati. Po primere podobnih sanj ni treba hoditi v davno preteklost, saj je dovolj znanih primerov sanj, ki so se uresničile v sedanjosti. V tem pogledu so napravili mnogo poizkusov v Angliji in dognali, da v sanjah ni nič preroškega. Kljub temu pa se ne more ovreči, da so nekatere sanje tudi preroške. Stari Aristotel je napisal v svoji razpravi: Kolikor gre za preroško napoved v sanjah, ni treba sanjam povsem verjeti, pa tudi jih ne povsem zavracati.

Nekaj besed o krmilarju japonskega cesarstva

V dnevih ko besni vihar na Daljnem vzhodu, je usoda za krmilarja japonske državne ladje postavila moza, ki uživa zaupanje v vseh taborih, komaj 44-letnega princa in ministrskega predsednika Fumimaroja Konoja. Vojska in stranke, a pred vsem cesar, so ga postavili na vodilno mesto zdaj, ko je sloga glavni pogoj za obvladanje težav v notranji in zunanji politiki.

Princ Konoje izvira iz ene najstarejših rodbin v deželi, iz rodu Fudživara. Njegov oče je bil predsednik gornje zbornice. Politično delovanje, ki je zahtevalo velike denarne izdatke, mu je pobralo imetje. Princ Konoje je izgubil očeta, ko mu je bilo trinajst let in beda se je naselila v hiši. Prijatelji in vsi drugi so zapustili mladega princa. V tem času se je spoprijateljil s princem Sejonšijem.

Ceprav je bil ta princ politični nasprotnik njegovega očeta, je Konoja vendarle podpiral z nasveti in dejanji. Pomagal mu je dovršiti študije in je vodil njegove prve korake v politiko. Prinčev brat, Hidimaro Konoje, se

je pa posvetil umetnosti in velja zdaj za najpomembnejšega japonskega skladatelja.

Fumimaro Konoje je postal še prilično mlad predsednik gornje zbornice. Pridobil si je zaupanje vse dežele s svojim čutom za pravičnost. Svoje politične nazore je razložil v dveh knjizicah, izmed katerih je podajala ena načrt za mednarodni mir, druga pa je napadala Društvo narodov in njegovo odvisnost od Anglije in drugih velesil.

Princ Konoje bi bil lahko že davno prej postal japonski ministrski predsednik. Za to se je potegoval posebno njegov očetovski prijatelj, danes 88-letni princ Sejonši, zadnji izmed pokolenja starih državnikov, ki so ustvarili japonsko velesilo, in svetovalec treh cesarjev. Konoje je takšne ponudbe večkrat odklonil. Zahteval je, da se mora ali obnoviti popolna enotnost japonskega ljudstva ali pa da bi ne bilo nobene druge izbire kakor njegova oseba. V pretekli zimi je naposled menil, da je nastopil njegov čas.

znanega dunajskega zdravnika za plačilo 32 tisoč šilingov za škodo in bolečine, ki jih je imela zavoljo njegove raztresenosti pri operaciji. Tožiteljica, ki zavoljo svoje hude bolezni ni mogla priti k razpravi, se je dala po tem zdravniku operirati ob koncu letošnjega januarja v nekem dunajskem zdravilišču. Po operaciji je tožila, da ima hude bolečine. Operater je menil, da je to posledica njene majhne odpornosti. Čeprav traja po takšni operaciji zdravilni potek samo osem dni, so bolnico pustili iz zdravilišča šele po štirinajstih dneh, in še tedaj le pod pogojem, da jo bo negovala poklicna bolničarka. Doma je dobila bolnica hudo mrzlico in bolečine, zavoljo katerih je trpela tri tedne. Bivanje v drugih zdraviliščih ji ni samo nič koristilo, temveč se je njeno stanje še poslabšalo. Tožiteljica je že prej nekoč slišala, da so njeno operacijo izvršili zelo slabo. O tem pa se je prepričala docela tedaj, ko ji je bolniška strežnica nekega dne iz odprte trebušne votline izvlekla operacijski prt, ki ga je bil operater pozabil v trebušni votlini in ki je imel na koncu kovinasto kroglo. Ta krogla je pritiskala bolnico na čreva in je povzročila najprej gnijočo oteklino, pozneje pa je prežrla čreva in trebušno kožo. Seveda je moralo to bolnici povzročati velike bolečine in vročino. Sodišče je razpravo položilo, da bi dalo tudi obtožencu priliko za obširen zagovor.

× **Žabe so padale z neba.** Iz Torde na Madžarskem poročajo, da so tam te dni opazovali nenavaden pojav »žabjega dežja«. Nekaj

podobnega so imeli tam že v juniju l. 1934. Kakor tedaj so padale zdaj med viharjem žabe iz zraka. Bile so čisto majhne. Od kod jih je prinesel vihar, niso ugotovili.

× **Strele mu je vrnila vid.** Na nenavaden način je izgubil neki Scott iz Ashgrovea na Angleškem svojo slepoto. Moža je na majhnem sprehodu presenetila nevihta in strela ga je oplazila. Obležal je za nekaj časa nezavesten. Ko se je osvestil, je ugotovil, da spet vidi.

× **Ptice in ribe napovedujejo kužne bolezni.** Neki francoski raziskovalec ugotavlja, da so staroveški opazovalci narave imeli prav, ko so trdili, da ima bližanje kužnih bolezni neki vpliv na ptice. Trdili so, da čutijo ptice kuge že v naprej in jih naznanijo s tem, da letajo nizko in da kažejo veliko vznemirljivost. Kratko pred nastopom kužne bolezni pa zapuščajo ogroženo ozemlje v velikih jatih. To velja posebno za vrabce. Francoski opazovalec pravi, da je res lahko po ptičjem letu spoznati do določene mere, ali je v ozračju kaj nenavadnega. To je nekaj podobnega kakor z ozračnimi motnjami pred nevihtami, ki jih ptice tudi prej občutijo kakor ljudje. Čeprav so se mestne ptice že precej odušile svojim naravnim nagonom, so vendar opazovali, da so si ohranile celo pariške ptice neko slutnjo kužnih bolezni. Pred epidemijami hripe so ugotovili razločno nervoznost med golobi in vrabci, posebno pa l. 1936. v Parizu. Tudi ribe naznanjajo bližne epidemije. Tako so ob obalnih vodah Jadranskega morja opazovali baje prav poplah in beg rib, kadar se je v obmorskih krajih pojavila klera.

× **Tilnik mu je otrpnil.** Iz Mosta na Češkem poročajo, da je tamkaj 13 letni rudarjev sin Karl Zienert obolel za nalezljivo boleznijo, ki se imenuje otrpnenje tilnika. Ta bolezen je smrtno nevarna. Ko je fantič obolet, nihče ni vedel, da ima to bolezen. Šele v bolnišnici so dognali, kakšno bolezen ima fantiček. Oblastva so takoj vse ukrenila, da se bolezen ne bi razširila. Deček je zadnje čase bil na počitnicah skupaj z deveterimi drugimi tovariši. Vsi so spali na nekem skednju. Sodiijo, da je deček obolel, ki ga nenavadno hudo drži, nalezel prav na počitnicah. Zato so tudi onih devet dečkov dali po stalno zdravniško nadzorstvo.

× **Mačka doji podgane.** V hiši angleškega trgovca Roberta v Hornseyu je mačka dobila mladiče, od katerih pa so ostali samo trije pri življenju. Nekega jutra je trgovec opazil, da doji mačka poleg treh mačic še druga tri bitja. Bile so to tri mlade podgane. Kako je postala mačka podganam mačeha, ne ve nihče povedati, kakor tudi ni mogoče ugotoviti, ali še živi mati malih podgan ali pa jo je mačka raztrgala in pojedla.

× **Peščene kopeli so koristne.** Že v starih časih so poznali peščene kopeli, potem pa so jih pozabili in šele nova zdravniška veda jih je obnovila. Prednost teh kopeli je v tem, da dajejo med vsemi kopelmi najvišjo toploto in da med njimi lahko dihaš sveži zrak. Razlikujemo mile in krepke peščene kopeli. Prve trajajo največ pol ure, druge največ uro, prve imajo toploto 40 stopinj, druge pa 50 stopinj. Te kopeli uporabljamo lahko za vse telo ali pa za poedine ude. Postopek pri teh kopelih je tale: Čisti, suhi, presejani morski ali rečni pesek (mivko) segrejemo na železnih ploščah od 45 do 50 stopinj. Če je ta toplota previsoka, jo znižamo s tem, da primešamo segretemu pesku hladnega. Segreti pesek stremo v kopalno kad, tako da pokrije dno več centimetrov visoko. Nato položimo bolnika, ki je odel lahek kopalni plašč, v kad, nasujemo nanj toliko peska, da mu je telo pokrito z več centimetrov debelo plastjo. Pri polovični kopeli pokrijemo prosto gornje telo z volnenim odejo. V peščeni kopeli ne učinkuje samo toplota, temveč tudi sesalna sila peska, ki odzema telesni površini vlago, ne da bi se kožna toplota zavoljo izpuhtevanja kaj znižala. To velja seveda le v primeru, da je plast peska nad kožo dovolj debela. Peščene kopeli pa se v primeru srčnih bolezni nikoli ne smejo uporabljati in prav tako ne pri boleznih, ki zvišuje krvni pritisk, na primer v primerih poapnjenja žil.

× **Aretacije voditeljev brezbožnikov v Rusiji.** Iz Moskve je prispela vest, da so aretirali voditelje gibanja brezbožnikov. Aretirani so bili člani vseh odborov tega gibanja v Moskvi, Leningradu, Kijevu in v raznih sibirskih mestih. Policija ima baje v rokah dokaze, da so delali proti Stalinu.

× **Zaročenka egiptskega kralja je turškega rodu.** Mladi egiptski kralj Faruk se je te dni zaročil s 16 letno Sazi Naz Zulfikarjevo, hčerjo sodnika pri mešanem sodnem dvoru v Aleksandriji. Poroka bo prihodnje leto v Kairu. ko bo nevesta dosegla svoj 17. rojstni dan. Kralj Faruk se bo s tem poročil s prijateljico iz otroških let. Sazi Naz je tudi prijateljica kraljevih sester. Njena mati je bila hči bivšega ministrskega predsednika Mohameda Saída paše in dvorna dama Farukove matere kraljice Nazli. Sazi Naz je spremljala kraljevo družino na nedavnem potovanju po Evropi. Izvira iz stare turške rodbine. Čeprav ni kraljevske krvi, so v Egiptu zelo zadovoljni s tem, da postane kraljeva soproga. Sazi Naz Zulfikarjeva bo dobila po poroki ime Farida, zakaj egiptska navada zahteva, da mora nositi kraljica dežele pristno domače ime. Sazi Naz je namreč perzijsko ime.

× **Usmrtitev trockistov v Leningradu.** Po neki vesti iz Leningrada je bilo tam obsojenih na smrt devet trockistov, ki so jih takoj usmrtili. Obtoženi so bili raznih strahovalnih dejanj, izvršenih v leningrajskih tvornicah.

× **Zdravnik je pustil pri operaciji v trebušni votlini prt.** Neka Antonija je tožila

Ženski vestnik

Za kuhinjo

Mezga iz ostrožnic. Ostrožnice preberi, to se pravi, kar je gnilih ali nezrelih odstrani, in jih presne pretlači skozi sito. Nato stehaj. Na kilo pretlačenih ostrožnic daš pol kile sladkorja, zmešaš in postaviš na primeren kraj čez noč, da se sladkor stopi. Drugi dan daš mezgo kuhati. Vre naj počasi in ne na prehudem ognju. Med kuhanjem jo pogosto premešaj, da se ne prismoči. Tudi kozo večkrat zaobrni, da ne vre mezga na eni plati. Mezga se zgosti v treh do štirih urah. Mora debelo kapati od kuhalnice, če kuhalnico dvigneš. Kuhano mezgo postavi na stran, da se malo shladi. Nato napolni z njo segrete kozarce. Drugi dan kozarce zaveži s pergamentnim papirjem in shrani.

Breskova mezga. Dobro zrele (napol mehke) breskve operi in do suhega ocedi. Nato jih razpolovi in odstrani koščice. Presne breskve pretlači skozi sito, jih stehaj in daj na vsako kilo breskev žlico 96-odst. vinskega cveta (alkohola). Ko si mezgo eno uro mešala, jo nalij v majhne steklenice. Za to mezgo moraš vzeti četrtlitrske steklenice: kadar namreč steklenico načneš, moraš mezgo v treh dneh porabiti, sicer se pokvari. Na vsako steklenico nasuješ na vrh žličico sladkorja v prahu in na sladkor nalij še pol žličice vinskega cveta. Nato steklenice dobro zamaši ali zaveži s pergamentnim papirjem. Moraš pa steklenice poprej dobro pomiti in ko so se posušile, jih splahni še z vinskim cvetom, da so popolnoma čiste. Tako pripravljene breskve porabiš pozimi za omako, kreme, nadev torte. Breskova mezga je pa tudi zelo dobra pijača, če jo pomešaš z vodo ali sifonom, ker taka mezga obdrži vonj in okus kakor sveže breskve.

Breskov kompot za zimo. Breskve dobro obriši, razpolovi in odstrani koščice. Nato jih zvagaj. Na vsako kilo breskev prevri pol kile sladkorja s četrtinko litra vode. Ko sladkor zavre, poberi z njega vse pene, nato stresi v sladkor breskve. Ko so v sladkorju vrele pet minut, poberi breskve v čisto skledo, sladkor naj pa vre dalje, da se malo zgosti. Nato stresj breskve k sladkorju, zmešaj in še toplo deni v segrete kozarce. Na vsak kozarec položi kos pergamentnega papirja, ki ga zmoči v vinskem cvetu. Nato kozarec dobro zaveži s pergamentnim papirjem in shrani na suhem in temnem prostoru.

Ocvrte marelice. Marelice razpolovi in odstrani koščice. V vsako marelico položi po eno olupljeno zrno mandeljna ali oreha. Marelice zloži v skledo in jih posuj malo s sladkorjem. Nato pa pripravi tole testo: V loncu raztepi četrtinko litra belega vina, štiri žlice olja, tri deke sladkorja, malo naribane limonove lupinice, ščep soli in četrtinko kile moke. Po potrebi prilij še žlico vode, da dobiš bolj tekoče testo. Pripravljeno testo naj počiva pol ure. Nato zamešaj v testo še sneg dveh beljakov, a testa ne mešaj preveč. V to testo pomakaj pripravljene marelice in na vroči masti ocvri. Namesto marelic lahko vzameš tudi češplje ali zrezana jabolka. Češpljam previdno poberi koščice tako, da jih ne razpoloviš popolnoma, temveč da se polovice še drže skupaj. Jabolka olupi in zreži počez na tenke kose, iz sredine pa izreži peške.

Praktični nasveti

Kis proti strupenim kačam. Angleška vojaška oblastva v Indiji so dala nalog vojakom, da si morajo pred vsakim pohodom v džunglo noge dobro zdrgniti s kisom. Kis namreč zelo smrdi kačam, da beže, če ga zaduhajo. Zato bi bilo tudi pri nas dobro, da bi si otroci, ki gredo v gozd nabirat jagode, nadrgnili noge s kisom. Saj je tudi pri nas dosti strupenih kač in je vsekakor dobro, če se moremo na tako preprost način kolikor toliko zavarovati proti njihovemu piku.

Zarjavelo likalo očistiš tako: Likalo malo segrej, nato ga namaži z voskom in tako namazanega pusti nekaj časa stati. Nato natresi na kak debel papir soli in drgni z likalom po soli. Če je rje še kaj ostalo na likalu, jo s prav finim smrkovim papirjem zdrgni. Ta papir pa mora biti že obrabljen, sicer likalo preveč razpraska. Da likalo ne rjavi, ga namaži po vsaki rabi z voskom ali navadno svečo in ga imej shranjenega na suhem prostoru.

Proti komarjem, ki so velika nadloga, pomaga, če daš v železen lonec malo smrekovih trsk in jih na kaki opeki v sobi zažgeš, da počasi tlijo. S tem preženeš komarje za več dni iz sobe. Da pa ne bo neprijetnega duha po tem dimu, vrzi zraven še kako brinovo vejico. Ko je vse pogorelo, odpri sobo navzkriž, da se dobro prezrači.

Praktičen pomen psihografije za življenje

V svojem več kot desetletnem teoretičnem in praktičnem ukvarjanju z grafologijo na popolnoma znanstvenih temeljih je zbral naš psihografolog g. F. T. Karmah toliko izkušenj, uspehov in zahval, da je zbudil pozornost tudi daleč izven mej naše ožje domovine in države. Danes je njegovo ime in delo znano po vsej srednji Evropi in po Balkanu, pa tudi že v zahodni Evropi, kjer se je, kakor so listi že poročali, letos več časa mudil. V najnovejšem času se zanima za njegovo delo in nenavadne uspehe tudi Amerika, kamor je povabljen in bo odšel najbrž še letos na daljšo turnejo.

Tako ceni tujina našega odličnega psihografologa gotovo mnogo bolj kakor ožja domovina Slovenija. Vzrok za to so morda predsodki, ki izvirajo iz napačnega mišljenja, da je grafologija neke vrste vedeževanje, kar vsekakor ni. Danes je v rokah nadarjenih strokovnjakov obče priznana veda, ki jo cenijo prav tako psihologi in pedagogi kakor zdravniki, juristi in poslovni ljudje. V raznih evropskih državah imamo danes sodišča, vzgojevališča in podjetja, ki uporabljajo stalno nasvete velikih, priznanih psihografologov v Nemčiji in Avstriji n. pr. Rafaela Schermanna. Tudi naš strokovnjak g. F. T. Karmah je bil deležen že prav visokih in častnih pozivov ter je vselej rešil zadane naloge na začudenje zbujujoč način. Tako poznamo celo vrsto podjetij, ki ne namestijo nobenega uslužbenca, dokler ne dobe od g. F. T. Karmaha analize značaja na podlagi rokopisa. S tem se obvarujejo pred mnogimi razočaranji, ki bi jih sicer lahko doživeli. Prav tako poznamo ljudi, ki se stalno obračajo nanj v vseh mogočih življenjskih vprašanjih.

G. F. T. Karmah je grafolog in psiholog,

Pri piku mrčesa pomaga najbolje salmiak. Če te pičijo komar, čebela, osa, mravlja, po-maži pik s salmiakom. Če tega nimaš pri roki, si položi na pičeno mesto košček čebule ali košček kumare. Pri piku čebele moraš takoj odstraniti želo in se šele nato namazati. Če te pičeno mesto srbi, ne praskaj z nohti, ker se lahko zastrupiš. V tem primeru namaži pičeno mesto še z oljem, vazelino ali maslom in kozo naokoli drgni. Stari ljudje so devali na pičena mesta, posebno če te je pičila čebela ali osa, soli, kar tudi pomaga, da tako ne srbi in ne oteče. Če se ti pa pripeti, da te pri uživanju sadja ali sadnega mošta kaka neopažena osa ali čebela piči na jezik, vzemi takoj v usta žličico soli in malo vode, ter drži v ustih, nato izpljuni. Po potrebi to večkrat ponovi. Sol namreč ublaži pik.

obdarjen s posebno fino intuicijo, ki mu omogoča, da ne razbere iz rokopisa samo značaja pisca, ampak tudi njegova nagnjenja, boleznj, sposobnosti in na njih podlagi preteklost in izglede za bodočnost. Znani so primeri, ko je napovedal na videz popolnoma zdravim ljudem, da se jim bližajo bolezni ter jim navsotoval čim prejšnje konzultiranje zdravnika. Nema lokrat je napovedal sorodnikom smrt bolnikov, ki so še vedno upali, da bodo okrevali. Nešteto ljudi je rešil težkih obdobjev in pokazal prave sledove, in nepregledno je število mladih moških in žensk, ki jih je obvaroval zakonskih zvez, ki jih je pomenile nesrečo in morda celo katastrofo. In koliko je ljudi, ki so jim Karmahovi poklicni nasveti zagotovili eksistenco. Kako blagoslovljeno je njegovo delo za bližnjega, pričajo najbolj pač zahvalna pisma, ki jih je prejel in jih vedno znova prejema iz domovine in tujine, celo iz onstran oceana.

G. F. T. Karmahu je dovolj, če rokopis pogleda, pa že ve s kom ima opravka, v podrobnosti proučivši pa se mu odkrijejo stvari, o katerih človek skoraj ne bi verjel, da jih je mogoče razbrati iz pisave. Pred njim vstaja celotna pojava pisca z vsem njegovim zatotamim značajem in temperamentom, ki je piscu samemu čisto le malo znan. Koliko je ljudi, ki imajo o sebi docela napačno mnenje in dolžijo za vse svoje neuspehe druge, le sebe ne, čeprav so sami glavni krivci. Karmahove psihografološke analize rokopisov in podpisov pa ne puščajo nobenih dvomov, vsaj v ogromni večini primerov ne. Z njegovo analizo dobi človek skoraj bi rekli najtočnejšo fotografijo svojega značaja, njegovih dobrih in slabih, koristnih in pogubnih lastnosti in na njihovi podlagi dragocenih navodil za bodočnost. Dolga je vrsta ljudi, ki so z močjo svoje volje in v strahu pred pogubo, ki bi sicer neizogibno sledila, premagali kvarne vplive svojih karakternih slabosti in slabosti same ter uravnali svoje življenje na trdna pota k uspehu in zadovoljstvu.

Zaradi tega je g. F. T. Karmah v nekem svojem razgovoru s popolno upravičenostjo dejal: »Ako bi človek poznal svoj značaj in temperament, svoje dobre in slabe strani kakor jih odkriva psihološka proučitev njegove pisave, bi bilo življenje dosti lepše in srečnejše, kakor je sedaj. Bilo bi dosti manj nesrečnih zakonov, neuspehov v poklicu, boleznj, zločinov itd. Zato sem prepričan, da bo moderna znanstvena psihografologija postala kmalu posebna disciplina fakultetnega pouka.«

Še preden odpotuje na svojo ameriško turnejo, bo pa g. F. T. Karmah izdal svoje delo o vseh kulturnih, resnih in neresnih zadevah, ki bo vzbudilo gotovo veliko zanimanja po vsej naši državi. Knjiga bo izšla bogato ilustrirana in z učnimi uvodi v grafologijo, hiro-mantijo, astrologijo, frenologijo itd. Posebno poglavje bo posvečeno tudi fiziognomiki, o kateri pravi celo veliki predsednik T. G. Masaryk, da mu je bogato služila pri spoznavanju ljudi in delu za svoj narod. Kdor se zanima za Karmahove analize in za njegovo knjigo, naj se oglasi na naslov: »F. T. Karmah, uprava, Zalec«. Knjiga bo stala 60 Din, razen tega pa bo prejel vsak naročnik tudi brezplačno svojo karakterizacijo.

Radio Ljubljana

od 5. do 12. septembra

Nedelja, 5. septembra: 8.00: Vesel nedeljski pozdrav (duet harmonik — brat in sestra Rupnikova, vmes plošče). 9.00: Čas, vreme, poročila, spored. 9.15: Prenos cerkvene glasbe iz trnovske cerkve. 9.45: Verski govor (prior Valerian Učak). 10.00: Chopinove melodije (plošče). 10.30: Trboveljski pevski jazz-kvartet. 11.30: Otroška ura: Trije godci. 12.00: Koncert radijskega orkestra. 13.00: Čas, vreme, spored, obvestila. 13.15: Kar želite, to dobite (plošče po željah). 17.00: Kmetijska ura: Vzgojne in kužne bolezni domačih živali (dr. Hribar). 17.30: Oktet litijskih fantov, vmes originalna švicarska godba (bratje Malenškovi). 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. 19.30: Nacionalna ura. 19.50: Slovenska ura: Brnca in Brnčani na Koroškem (predavanje Julije Čučkove in plošče). 20.30: Slovenske narodne pesmi s spremljevanjem radijskega orkestra (sodelovali bodo Poldka Zupanova, Vida Rudolfova, Svetozar Banovec, Roman Petrovič). 22.00: Čas, vreme, poročila, spored. 22.15: Rezervirano za prenos z velesejma.

Ponedeljek, 6. septembra: 12.00: Pevski kvartet »Fantje na vasi«. 12.45: Vreme, poročila. 13.00: Čas, spored, obvestila. 13.15: Skladbe Franca Suppea in Donizettija (plošče). 14.00: Vreme, borza. 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. 19.30: Nacionalna ura. 19.50: Zanimivosti. 20.10: Boj za novo šolo in kulturni napredek (profesor Etbin Bojc). 20.30: Prenos koncerta podmladka Rdečega križa v proslavo rojstnega dne Nj. Vel. kralja Petra II. (iz bežigradske osnovne šole). 22.00: Čas, vreme, poročila, spored. 22.15: Zdaj pa na ples (plošče).

Torek, 7. septembra: 12.00: Šornov šramel-kvartet. 12.45: Vreme, poročila. 13.00: Čas, spored, obvestila. 13.15: Radijski orkester. 14.00: Vreme, borza. 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. 19.30: Nacionalna ura. 19.50: 10 minut zabave. 20.00: Zvoki iz Rusije (plošče). 20.10: Iz življenja kmetijskih delavcev (Rudolf Smersu). 20.30: Pihalni trio za flavto (Bernard), klarinet (Urbanc) in fagot (Loparnik). 21.15: Wagner: Rienzi, uvertira (plošča). 21.30: Radijski orkester. 22.00: Čas, vreme, poročila, spored. 22.15: Radijski orkester.

Sreda, 8. septembra: 9.00: Čas, vreme, poročila, spored. 9.15: Lahka orkestralna glasba (plošče). 9.45: Verski govor (dr. Roman Tominec). 10.00: Prenos cerkvene glasbe iz ljubljanske stolnice. 11.00: Iz pravičnega sveta (plošče). 11.30: Otroška ura (vodila bo Slavica Vencajzova). 12.00: Slovenske narodne s spremljevanjem harmonike (Stanko); pela bosta Svetozar Banovec in Vekoslav Janko. 13.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. 13.15: Radijski orkester. 17.00: Kmetijska ura: Kmetijsko gospodarstvo in zadruga (dr. Jože Basaj). 17.30: Tamburaški septet, vmes Jožek in Ježek. 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. 19.30: Nacionalna ura. 19.50: Radijski orkester. 21.15: Slovenski vokalni kvintet. 22.00: Čas, vreme, poročila, spored. 22.15: Mandolinistični trio (Antunovič, Privšek, Haršlag).

Četrtek, 9. septembra: 12.00: Magistrov trio. 12.45: Vreme, poročila. 13.00: Čas, spored, obvestila. 13.15: Grieg: Peer Gynt, suita (plošče). 14.00: Vreme, borza. 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. 19.30: Nacionalna ura. 19.50: Strauss: Veselite se življenja, valček (plošča). 20.10: Slovenščina za Slovence (dr. Rudolf Kolarič). 20.30: Koncert opernih spevov s spremljevanjem klavirja (pela bo Pavla Lovšetova, pri klavirju bo profesor Marjan Lipovšek), vmes radijski orkester. 22.00: Čas, vreme, poročila, spored. 22.15: Rezervirano za prenos z velesejma.

Petek, 10. septembra: 12.00: Šramek kvintet »Hmtadra«. 12.45: Vreme, poročila. 13.00: Čas, spored, obvestila. 13.15: Radijski orkester. 14.00: Vreme, borza. 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. 19.30: Nacionalna ura. 19.50: Izseljenke novice. 20.00: Liszt: Ogrska rapsodija št. 2. (plošča). 20.10: Vzgoja otrokovega značaja (Marija Kovačeva). 20.30: Operetni spevi s spremljevanjem radijskega orkestra (pela bosta Dragica Sokova in Ivan Franzl). 22.00: Čas, vreme, poročila, spored. 22.30: Angleške plošče.

Sobota, 11. septembra: 12.00: Cimermanov trio. 12.45: Vreme, poročila. 13.00: Čas, spored, obvestila. 13.15: Druga za drugo plošče hitijo. 14.00: Vreme. 18.00: Akademski pevski kvintet. 18.40: Dvotirna proga (Zidani most — Zagreb (inž. Rudolf Špindler). 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. 19.30: Nacionalna ura. 19.50: Pregled sporeda. 20.00: O zunanji politiki (Ruda Jurčec). 20.30: »Hladna jesen že prihaja...« (pisan sejmski večer; besedilo napisal Jernej Žužnik; sodelovali bodo Cimermanov šramek, Akademski pevski kvintet, člani radijske igralske družine; vodi Savo Klemenčič). 22.00: Čas, vreme, poročila, spored. 22.15: Radijski orkester.

Za smeh in kratek čas

SKOPUH

Žena skopušnega trgovca Vrbana je ležala bolna doma. Ker ji ni odleglo, je poklical mož zdravnika.

»Vaši ženi je potrebna izpremembra zrak«, je dejal zdravnik. »Slan zrak bi jo takoj postavil na noge.«

Mož je prikimal. Drugo jutro so pa videli njegovi prijatelji, kako je vihtel v roki slanika in pahljal z njim svojo ženo.

V ŠOLI

Učitelj: »Jurček, Jurček, zaradi tvoje porednosti bodo še tvojemu očetu rasli sivi lasje!«

Jurček: »To bo pa mojega očeta zelo veselilo, ker je zdaj čisto plešast!«

RAD BI VEDEL

K aretiranemu vlomilcu je prišel v ječo gospod: »Povejte mi, za božje ime, kako ste prišli ponoči v moje stanovanje, ne da bi vas moja žena slišala?«

NE BOJI SE

A: »Ali se nič ne bojiš, da ne bi srečal svojih upnikov na cesti?«

B: »Nič! Jaz se vozim z avtom, oni pa hodijo peš!«

OSTANKI

IZ MARIBORSKIH TEKSTILNIH TOVARN, pristnobarvni, brez napak, noben kos izpod 3 m, in sicer:

Paket »Serijska H« z vsebino 16—21 m prima oxfordov, cefirjev, touringov in frenžev za posebno močne moške srajce v najlepših vzorcih.

Paket »Serijska M« z vsebino 16—21 m pralnega blaga za ženske obleke in dečve, kretona in druka za predpasnike, delena, krepa in polsvile za bluze in obleke v izbano lepi sestavi.

Paket »Serijska C« z vsebino 3—3.20 m dobrega sukna za moško obleko, damski kostum, oziroma plašč. Vsak paket poštnine prosto samo 136 Din.

Serijska H in M pošljamo tudi mešano, torej vsakega pol. Stalna zaloga ostankov finega sukna in kamgarna od 62 Din naprej. Neprimerno vzamem nazaj in zamenjam. Pišite še danes na razpošiljalnico »KOSMOS«, Maribor, Kralja Petra trg.

Novosti

perila, obleke, pumparice i. t. d. nudi ceneno

PRESKER,
Sv. Petra c. 24.

Od 1. — 12. septembra

LJUBLJANSKI VELESEJEM

50% popusta na železnici, parobrodih. Na odhodni železniški postaji kupite rumeno legitimacijo za din 2.—

RAZSTAVA slov. novinarstva

Razstava Indija. Materi za otroka. Umetnost. Vrtnarstvo. Eksotične ribice. Zoo. Male domače živali. Industrija, obrt.

Tekmovanje harmonikarjev 12. IX. KRASNO ZABAVIŠČE.

VELIKOMESTNI VARIETE, popoldanske predstave zastoj.

Vabimo Vas!

Mali oglasi

HRANILNE KNJIŽICE

prodate ali kupite zelo ugodno potom moje oblastveno dovoljene pisarne. Takojšnja gotovina. Rudolf Zore, Ljubljana, Gledališka ul. 12. Telefon 38-10.

NA PRODAJ

so štiri stavbene parcele blizu kolodvora v Sevnici, približno tisoč kvadratnih metrov velike. Cena ugodna. Vprašati je pri Storglju Ivanu, Sevnica.

PRODAM ENOSTANOVANJSKO HIŠO

prilagodeno za obrtnika, čevljarja ali krojača, v neposredni bližini jezera. Franc Svetina, Mlino 15, Bled I.

HRANILNE KNJIŽICE,

vrednostne papirje vnovčuje po najboljši ceni in takojšnjemu izplačilu, izposluje vse bančne, denarne, kreditne in blagovne posle najkulantneje Alojzij Planinšek, trg. ag. bančnih poslov, Ljubljana, Beethovnova ul. 14/I., telefon 35-10.

NOVOST! SAMO DIN 49'50

št. 62.300 Anker-ura. Pravi švicar. stroj. Dobra kvaliteta, lep kromiran okrov 8 pisneno garancije

Din 49.50

št. 62.301 ista z osvetljenimi kazalci in številčnico.

(Radium)

Din 59.50

Zahtevajte cenik, ki ga vam pošlje brezplačno in poštne prosto.

H. SUTTNER

Ljubljana 6

Lastna protokulirana tovarna ur v Švici.